

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
В.Н.КАРАЗІНА**

СОЦІОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра прикладної соціології та соціальних комунікацій

Пояснювальна записка

до кваліфікаційної роботи

на тему

**«ТЕХНОЛОГІЯ ЖУРНАЛІСТСЬКОГО ІНТЕРВ'Ю З
ВИСОКОПОСАДОВОЮ ОСОБОЮ»**

Виконала: студентка 4 курсу групи ЗСМК-42
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 061 Журналістика

Полякова Е.А.

Керівниця: канд.соц.н., доцент Байдак Т.М.

Харків – 2025

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
1. ІНТЕРВ'Ю В ЖУРНАЛІСТСЬКІЙ ПРАКТИЦІ	6
1.1. Сутність та жанрові особливості інтерв'ю	6
1.2. Види інтерв'ю	11
2. ТЕХНОЛОГІЯ ПРОВЕДЕННЯ ЖУРНАЛІСТСЬКОГО ІНТЕРВ'Ю.....	17
2.1. Підготовка до інтерв'ю	17
2.2. Принципи проведення інтерв'ю	25
2.3. Завершення інтерв'ю.....	34
3. ЖУРНАЛІСТСЬКЕ ІНТЕРВ'Ю З ВИСОКОПОСАДОВОЮ ОСОБОЮ	41
3.1. Етика в журналістському інтерв'ю з високопосадовою особою.....	41
3.2. Опис алгоритму проведення інтерв'ю з посадовою особою (на прикладі інтерв'ю з керівником інвестиційного фонду)	52
ВИСНОВКИ	65
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	69
ДОДАТКИ	72
Додаток А - Відеозапис практичного інтерв'ю з керівником інвестиційного фонду (посилання).....	72
Додаток Б - Перелік запитань, підготовлених для проведення інтерв'ю.....	73

ВСТУП

Журналістське інтерв'ю є одним із найбільш значущих та поширених жанрів сучасної журналістики. Інтерв'ю дозволяє отримати ексклюзивну інформацію, яка недоступна з інших джерел, сприяє формуванню громадської думки та виконує контрольну функцію у суспільстві. Інтерв'ю з високопосадовими особами відіграє особливу роль, оскільки ці особи мають вагомий вплив на соціальні, економічні та політичні процеси у державі. Завдяки цьому інтерв'ю з представниками влади часто стає інструментом забезпечення прозорості та підзвітності влади перед суспільством [4].

Процес підготовки та проведення інтерв'ю з високопосадовими особами потребує від журналіста високого рівня професіоналізму, етичної відповідальності та володіння специфічними методами комунікації. Ефективне інтерв'ю потребує не лише ретельної підготовки, а й уміння створити комфортну атмосферу для співрозмовника та швидко реагувати на непередбачувані ситуації під час бесіди [1]. У цьому процесі журналіст повинен враховувати особливості характеру, посади та психологічні аспекти поведінки респондента. Особлива увага має приділятися дотриманню балансу між професійною етикою та журналістськими цілями, адже інтерв'ю з високопосадовими особами часто перебуває під пильним наглядом громадськості.

Актуальність теми зумовлена зростанням суспільного запиту на прозорість діяльності державних органів та підзвітність влади. У контексті інформаційного суспільства та розвитку цифрових медіа ефективне інтерв'ю з високопосадовцями стає інструментом демократичного контролю та забезпечення права громадян на доступ до інформації. Така діяльність сприяє формуванню відкритого суспільства та зменшенню інформаційної асиметрії між владою та громадянами [4].

Для написання цієї роботи були використані праці провідних дослідників у галузі журналістики, зокрема роботи Калити О. П. [4], Тетяни Величко [1] та інших авторів, які детально аналізують жанрові особливості інтерв'ю, його структуру та методи проведення.

Метою даної кваліфікаційної роботи є опис технології проведення журналістського інтерв'ю з високопосадовою особою. Основними завданнями роботи визначено:

1. Проаналізувати жанрові особливості журналістського інтерв'ю.
2. Класифікувати основні види інтерв'ю, розглянути етапи підготовки, проведення та завершення інтерв'ю.
3. Висвітлити етичні аспекти журналістського інтерв'ю з високопосадовою особою.
4. Описати алгоритм проведення інтерв'ю з посадовою особою (на прикладі інтерв'ю з керівником інвестиційного фонду).

Об'єкт дослідження – інтерв'ю з високопосадовою особою як засіб збору інформації журналістом. Предмет дослідження – сукупність методів і прийомів підготовки та проведення інтерв'ю з високопосадовими особами.

У ході виконання кваліфікаційної роботи було застосовано низку загальнонаукових і спеціальних методів, які дали змогу забезпечити комплексний підхід до вивчення теми журналістського інтерв'ю з високопосадовою особою. Зокрема:

1. Метод аналізу та узагальнення — використано для вивчення теоретичних джерел, наукових публікацій і практичних рекомендацій щодо жанрових особливостей інтерв'ю, його класифікації та методики підготовки;

2. Порівняльно-аналітичний метод — дозволив провести співставлення різних підходів до побудови інтерв'ю з посадовцями та виявити ключові відмінності між видами інтерв'ю;
3. Контент-аналіз — застосовано для вивчення публічних інтерв'ю з високопосадовими особами з метою виявлення типових комунікативних прийомів, стратегій журналіста та мовних особливостей;
4. Кейс-метод (метод вивчення конкретного випадку) — використано при описі реального інтерв'ю з керівником інвестиційного фонду, що дало змогу проаналізувати алгоритм його підготовки та реалізації на практиці.

Комплексне застосування зазначених методів сприяло досягненню поставленої мети дослідження та забезпечило поєднання теоретичної бази з практичним досвідом.

1. ІНТЕРВ'Ю В ЖУРНАЛІСТСЬКІЙ ПРАКТИЦІ

1.1. Сутність та жанрові особливості інтерв'ю

Інтерв'ю є одним із найважливіших жанрів журналістики, який базується на комунікації між журналістом та респондентом. Основна мета інтерв'ю — це отримання ексклюзивної інформації від джерела, яке володіє необхідними знаннями або досвідом з певної теми. Як зазначає Калита О.П., інтерв'ю є процесом співавторства, де журналіст та респондент спільно створюють інформаційний продукт [4]. Завдяки цій особливості інтерв'ю дає можливість глядачам або читачам отримувати інформацію з перших рук. Поняття інтерв'ю включає в себе кілька ключових аспектів. По-перше, це форма безпосередньої комунікації між журналістом та респондентом. По-друге, воно має на меті отримання важливої, актуальної або цікавої інформації. По-третє, відповіді респондента зазвичай записуються або фіксуються з метою подальшої обробки та публікації. Величко Т. відзначає, що якість інтерв'ю залежить від правильного формулювання запитань журналістом та від рівня відкритості респондента [1].

Інтерв'ю має низку суттєвих відмінностей від інших жанрів журналістики, таких як стаття, репортаж, коментар чи есе. Основною відмінністю є його діалогічний характер. У статті журналіст зазвичай викладає вже оброблену інформацію, тоді як в інтерв'ю він виступає модератором діалогу з респондентом. Величко наголошує, що під час інтерв'ю журналіст не лише ставить запитання, а й коригує хід бесіди, залежно від відповідей респондента [1]. Як зазначає О. Глазова, інтерв'ю є не лише жанром журналістики, а й важливим інструментом навчальної роботи, що формує навички комунікації, аналітичного мислення і професійного діалогу [3].

Інтерв'ю також відрізняється від репортажу. У репортажі журналіст самостійно спостерігає та фіксує події, тоді як в інтерв'ю він отримує інформацію з перших вуст. У репортажі подається сукупність візуальних та звукових спостережень, тоді як інтерв'ю базується на діалозі та особистих свідченнях [4]. Крім того, інтерв'ю є більш гнучким за формою та структурою, адже журналіст може відступити від плану бесіди, щоб отримати додаткову інформацію. Також інтерв'ю відрізняється від коментаря, який передбачає оцінку подій або явищ певною особою. У коментарі акцент робиться на суб'єктивному погляді, тоді як в інтерв'ю важливу роль відіграє об'єктивність та повнота інформації. Журналіст має ставити уточнюючі запитання, щоб з'ясувати всі деталі подій, що обговорюються. У порівнянні з есе, де акцент робиться на суб'єктивному погляді автора, інтерв'ю забезпечує максимальну відкритість для обговорення та аналізу теми.

Таблиця 1.1 – Жанрові особливості та основна мета різних видів журналістських матеріалів

Жанр	Особливості	Основна мета
Інтерв'ю	Діалогічність, гнучкість, отримання ексклюзивної інформації	Збір інформації "з перших вуст"
Стаття	Структурованість, аналіз подій, відсутність діалогу	Надання готової інформації
Репортаж	Нагляд за подіями, опис ситуації, відсутність діалогу	Висвітлення подій у реальному часі
Коментар	Суб'єктивність, оцінка подій або явищ	Надання експертної думки

Особливості інтерв'ю як жанру журналістики можна поділити на кілька ключових категорій.

По-перше, це комунікативна взаємодія між журналістом та респондентом, яка формується у вигляді діалогу. Ця взаємодія дозволяє журналісту отримувати не тільки факти, а й емоційну складову відповіді, що часто є важливою для подальшої обробки інформації [1].

По-друге, особливість інтерв'ю полягає у відкритості комунікації. Журналіст може змінювати хід розмови залежно від відповідей респондента, що

дає змогу отримати неочікувану інформацію. У процесі інтерв'ю журналіст не завжди може передбачити, якими будуть відповіді респондента, що робить цей жанр більш гнучким у порівнянні з іншими [4].

По-третє, важливим аспектом інтерв'ю є його жанрова різноманітність. Існують такі види інтерв'ю, як інформаційне, портретне, проблемне та інтерв'ю-свідчення. Кожен із цих видів має свої особливості. Наприклад, інформаційне інтерв'ю спрямоване на отримання фактів та коментарів, портретне — на створення образу людини, проблемне — на аналіз соціальної проблеми, а інтерв'ю-свідчення — на отримання персональних історій від учасників подій [4].

Ще однією особливістю інтерв'ю є його структурованість. Журналіст може заздалегідь підготувати список запитань, однак реальний хід розмови може відхилятися від плану. Ефективний журналіст повинен бути готовим змінювати порядок запитань, щоб отримати додаткову інформацію від респондента [1]. Інтерв'ю є багатогранним жанром журналістики, який поєднує елементи комунікації, діалогічності та динамічності. Особливістю інтерв'ю є його гнучкість, здатність змінювати хід бесіди та можливість отримання унікальної інформації з перших вуст. Завдяки цим характеристикам інтерв'ю займає особливе місце серед інших жанрів журналістики та використовується як універсальний інструмент для збору, аналізу та поширення інформації [12].

Основні ознаки інтерв'ю:

Діалогічність — це одна з ключових характеристик інтерв'ю. Під час інтерв'ю журналіст та респондент вступають у діалог, що дозволяє змінювати послідовність запитань та коригувати бесіду залежно від відповідей респондента. Це надає інтерв'ю гнучкості та динамічності.

Інтерактивність — журналіст не лише ставить запитання, а й оперативно реагує на відповіді, уточнюючи чи поглиблюючи їх. Це відрізняє інтерв'ю від інших жанрів журналістики, таких як статті чи репортажі, де структура зазвичай фіксована.

Ексклюзивність інформації — інтерв'ю дозволяє отримати унікальну інформацію, яка недоступна з інших джерел. Це може бути ексклюзивний коментар, пояснення або свідчення, які роблять журналістський матеріал цінним та цікавим для аудиторії.

Доступ до емоційної складової — під час інтерв'ю журналіст має можливість зафіксувати не лише слова респондента, а й його емоційну реакцію. Відповіді, емоції, інтонації та міміка респондента додають матеріалу виразності та підвищують його достовірність [1].

Якщо говорити про інтерв'ю з високопосадовими особами воно має свої особливості, оскільки такі респонденти зазвичай мають високий рівень впливу та досвід публічних виступів. Підготовка до інтерв'ю з представниками влади включає ретельне вивчення їхньої професійної діяльності та аналіз ключових тем, які будуть обговорюватися. Журналісту необхідно враховувати можливі маніпулятивні прийоми, які можуть застосовуватися посадовими особами для уникнення відповідей [1].

Таким чином, сутність та жанрові особливості інтерв'ю визначають його унікальне місце серед жанрів журналістики. Основними рисами інтерв'ю є діалогічність, інтерактивність та здатність до отримання ексклюзивної інформації. На відміну від статей, коментарів чи репортажів, інтерв'ю дозволяє безпосередньо комунікувати з респондентом, встановлювати контакт та отримувати інформацію "з перших вуст". Завдяки цьому журналісти мають можливість розкривати унікальні погляди, позиції та емоції співрозмовника.

Інтерв'ю відрізняється за своєю формою та метою. Воно може бути інформаційним, портретним, проблемним або інтерв'ю-свідченням. Кожен із цих видів має свою специфіку та підхід до організації, підготовки та проведення. Інформаційне інтерв'ю дозволяє швидко отримати актуальні факти, портретне створює образ особистості, проблемне заглиблюється в актуальні суспільні питання, а інтерв'ю-свідчення фокусується на особистих історіях та досвіді очевидців подій. Ця класифікація надає журналістам можливість обирати оптимальний формат для досягнення поставленої мети.

Особливу увагу у процесі інтерв'ю слід приділяти підготовці. Вона включає визначення мети інтерв'ю, вибір респондента та формулювання запитань. Ці етапи є визначальними для досягнення якісного результату. Журналісту важливо вміти формулювати чіткі та відкриті запитання, адаптуватися до відповідей респондента та створювати атмосферу довіри. Успішне інтерв'ю — це завжди результат ретельної підготовки та гнучкої роботи журналіста під час бесіди. Жанрові особливості інтерв'ю дозволяють журналістам створювати яскраві та актуальні матеріали, які приваблюють увагу аудиторії. Залежно від цілей та контексту, журналісти можуть використовувати різні типи інтерв'ю для збору фактів, розкриття особистості героя або дослідження суспільно значущих проблем. Динамічність та гнучкість інтерв'ю забезпечують можливість отримання унікальної інформації, яка нерідко має вирішальне значення для суспільства. Успіх журналіста в цьому жанрі залежить від його здатності ефективно застосовувати комунікативні навички, підлаштовуватися під обставини та дотримуватись етичних стандартів.

Загалом, інтерв'ю є універсальним інструментом журналістики, який дозволяє не лише передавати інформацію, але й створювати довірливий зв'язок між журналістом, респондентом та аудиторією. Використання різних видів інтерв'ю допомагає урізноманітнити журналістські матеріали та зробити їх більш

інформативними та цікавими для читачів та глядачів. Завдяки інтерактивності та можливості отримувати унікальну інформацію інтерв'ю залишається важливим інструментом контролю та забезпечення прозорості у суспільстві.

1.2. Види інтерв'ю

Інтерв'ю як жанр журналістики має різноманітні форми, що відрізняються за метою, формою проведення та рівнем структурованості. Відмінності між цими видами дозволяють журналістам ефективно адаптувати інтерв'ю під цілі та завдання конкретного матеріалу. Правильний вибір типу інтерв'ю дозволяє досягти максимального ефекту у комунікації з аудиторією та респондентом [20].

Види інтерв'ю діляться за метою, формою проведення та за рівнем структурованості. Зараз ми розглянемо інтерв'ю за метою проведення:

Інформаційне інтерв'ю - є найпоширенішим типом інтерв'ю, що використовується для оперативного отримання фактів та коментарів. Основна мета цього виду інтерв'ю — збір фактів від очевидців, експертів або офіційних осіб для негайного інформування аудиторії. Інформаційне інтерв'ю має чітку структуру, оскільки його завданням є оперативність та лаконічність повідомлення. Журналіст повинен володіти навичками швидкого реагування та здатністю змінювати запитання залежно від ситуації. Згідно з "Reporting and Interviewing" (2023), цей формат інтерв'ю застосовується для створення коротких новинних сюжетів [20].

Портретне інтерв'ю - спрямоване на створення цілісного образу респондента через його думки, емоції та поведінку. Основною метою цього інтерв'ю є розкриття особистих якостей людини, її мотивацій та внутрішнього світу, для досягнення цієї мети журналісту необхідно створити атмосферу довіри та емоційного комфорту. Важливо ставити відкриті запитання, які дозволяють

респонденту розкривати особисті погляди та ділитися досвідом. Також портретне інтерв'ю дозволяє створити образ особистості як частини спільного медійного продукту [4].

Проблемне інтерв'ю - фокусується на обговоренні актуальних соціальних, економічних чи політичних проблем. Основна мета такого інтерв'ю полягає у визначенні сутності проблеми, аналізі її причин та пошуку можливих шляхів вирішення. Цей вид інтерв'ю часто проводиться з експертами, представниками влади та науковцями. Також журналісту необхідно заздалегідь дослідити проблему, щоб підготувати уточнюючі та провокаційні запитання, проблемне інтерв'ю часто використовується в телевізійних ток-шоу та політичних програмах [4].

Інтерв'ю-свідчення - передбачає збір свідчень очевидців та учасників певних подій. Основна мета такого інтерв'ю полягає в отриманні інформації, яка допоможе реконструювати події або пояснити контекст ситуації. Цей вид інтерв'ю часто використовується у журналістських розслідуваннях та документальних фільмах. Також під час таких інтерв'ю слід дотримуватися етичних норм, щоб забезпечити емоційний комфорт респондента [1].

Види інтерв'ю за формою проведення:

Очне інтерв'ю - воно передбачає безпосередній контакт між журналістом та респондентом під час особистої зустрічі. Основною перевагою цього формату є можливість спостереження за невербальними сигналами респондента, що дозволяє журналісту отримати додаткову інформацію. Очне інтерв'ю є найбільш ефективним форматом для портретних та проблемних інтерв'ю, оскільки воно дозволяє досягти більшого рівня щирості респондента [4].

Заочне інтерв'ю - відбувається за допомогою електронної пошти або онлайн-месенджерів. Основною перевагою цього методу є можливість

отримання розгорнутих та обдуманих відповідей, оскільки респондент має час на підготовку. Заочне інтерв'ю є оптимальним рішенням у випадках, коли немає можливості провести очну зустріч. Це підтверджується у дослідженні "Reporting and Interviewing" (2023), де зазначено, що заочні інтерв'ю дозволяють отримати точнішу інформацію від експертів [20].

Види інтерв'ю за рівнем структурованості:

Структуроване інтерв'ю - передбачає використання заздалегідь підготовленого переліку запитань, які не змінюються під час розмови. Цей формат дозволяє отримати стандартизовані відповіді, що легко піддаються аналізу та порівнянню. Структуроване інтерв'ю є ефективним підходом для соціологічних досліджень [4].

Напівструктуроване інтерв'ю - поєднує заздалегідь підготовлені запитання з можливістю імпровізації під час розмови. Журналіст може змінювати послідовність запитань залежно від відповідей респондента. Цей формат дозволяє гнучко змінювати хід інтерв'ю для отримання більш розгорнутої інформації [1].

Неструктуроване інтерв'ю - не передбачає заздалегідь підготовлених запитань. Журналіст може змінювати хід розмови залежно від відповідей респондента, що дозволяє отримати унікальну та несподівану інформацію. Такий формат є найбільш гнучким та часто використовується для портретних інтерв'ю [4].

Таблиця 1.2 – Види інтерв'ю

Критерій класифікації	Тип інтерв'ю	Мета інтерв'ю	Основні характеристики
За метою проведення	Інформаційне	Оперативне інформування аудиторії про події	Чітка структура, стислість, відповіді на конкретні питання
	Портретне	Формування образу особистості	Відкриті запитання, емоційна залученість, детальне висвітлення біографії
	Проблемне	Висвітлення та аналіз суспільно важливих проблем	Уточнюючі та провокаційні запитання, можливі конфлікти
	Інтерв'ю-свідчення	Отримання свідчень учасників або очевидців	Емоційна насиченість, високий рівень етичних вимог
За формою проведення	Очне	Безпосередній контакт під час особистої зустрічі	Спостереження невербальних сигналів, емоційний контакт
	Заочне	Дистанційне інтерв'ю (електронна пошта, месенджери)	Можливість отримання розгорнутих відповідей, відсутність невербальних сигналів
	Телефонне	Оперативний зв'язок за телефоном	Можливість швидкого отримання коментарів, неможливість спостереження невербальних сигналів
	Письмове	Отримання відповідей у письмовій формі	Час на обміркування відповідей, чіткість і точність
За рівнем структурованості	Структуроване	Уніфіковане опитування	Фіксований набір запитань, стандартизовані відповіді
	Напівструктуроване	Гнучке опитування з попереднім планом	Попередньо підготовлені запитання, можливість змінювати послідовність
	Неструктуроване	Вільний діалог	Відсутність фіксованого переліку запитань, спонтанний розвиток тем

Інформаційне інтерв'ю, як один із найпоширеніших видів, забезпечує оперативне отримання фактів і коментарів від експертів, очевидців та офіційних осіб. Його основною метою є швидке інформування аудиторії, що вимагає від журналіста високого рівня підготовки та здатності швидко адаптуватися до змінних обставин. Інформаційне інтерв'ю є ключовим інструментом у створенні новинних матеріалів та сюжетів.

Портретне інтерв'ю дозволяє створити цілісний образ особистості респондента, його погляди, цінності та внутрішній світ. Завдяки цьому журналісти можуть формувати уявлення аудиторії про конкретну людину як частину спільного медійного контенту. Для успішного проведення портретного інтерв'ю необхідно забезпечити атмосферу довіри та відкритості, що сприяє розкриттю особистих якостей респондента.

Проблемне інтерв'ю націлене на обговорення актуальних соціальних, економічних чи політичних проблем. Основна мета такого інтерв'ю — аналіз проблеми та пошук можливих шляхів її вирішення. Журналісту важливо ретельно підготуватися до такого інтерв'ю, глибоко дослідити проблему та

сформулювати уточнюючі запитання. Проблемні інтерв'ю часто використовуються у телевізійних ток-шоу та аналітичних програмах для висвітлення актуальних суспільних питань.

Інтерв'ю-свідчення є важливим засобом для отримання свідчень від учасників та очевидців подій. Основна мета цього виду інтерв'ю — збір інформації, яка допомагає реконструювати події та надати контекст. Цей вид інтерв'ю часто використовується у журналістських розслідуваннях та документальних фільмах. Під час інтерв'ю-свідчення необхідно дотримуватися етичних норм та забезпечити емоційний комфорт респондента.

Загалом, різноманітність форм інтерв'ю дозволяє журналістам створювати багатогранні та якісні матеріали. Кожен тип інтерв'ю має свої переваги та сфери застосування, що дозволяє журналістам гнучко підходити до вибору формату відповідно до цілей та потреб аудиторії. Врахування жанрових особливостей та етичних стандартів дозволяє створювати змістовний та достовірний контент, який відповідає запитам сучасного медійного простору. У першому розділі проаналізовано сутність та жанрові особливості журналістського інтерв'ю, а також розглянуто основні види цього жанру. Інтерв'ю вирізняється діалогічною природою спілкування – воно є результатом взаємодії журналіста та співрозмовника, що дозволяє представити матеріал у формі живої розмови. Головною особливістю інтерв'ю як жанру є можливість глибоко розкрити тему і особистість героя, забезпечуючи яскравість і детальність викладу. Жоден інший жанр не надає таких широких можливостей зацікавити читача та занурити його в тему, як інтерв'ю. Розглянуто класифікацію інтерв'ю за змістом (інформаційні, портретні, проблемні, інтерв'ю-свідчення тощо), за формою проведення (очні та заочні) і за ступенем структурованості (структуровані, напівструктуровані, неструктуровані). Кожен різновид має свої переваги і застосовується відповідно

до цілей журналіста. Таким чином, інтерв'ю постає як багатогранний жанр, що поєднує інформаційну, аналітичну та комунікативну функції.

Таким чином, інтерв'ю як жанр журналістики має різноманітні форми, що відрізняються за метою, формою проведення та рівнем структурованості. Кожен із цих видів має свою унікальну роль у процесі збору та передачі інформації. Відмінності між ними дозволяють журналістам ефективно адаптувати інтерв'ю під цілі та завдання конкретного матеріалу, забезпечуючи актуальність та якість контенту. Проаналізувавши сутність інтерв'ю як жанру журналістики та класифікувавши його основні види, можна перейти до розгляду практичної сторони цього процесу — безпосередньої технології проведення інтерв'ю. Саме чітке розуміння етапів підготовки, спілкування з респондентом і завершення розмови є основою для ефективної професійної діяльності журналіста. У наступному розділі увагу буде зосереджено на поетапному аналізі дій журналіста під час підготовки й реалізації інтерв'ю, з урахуванням особливостей роботи з високопосадовими особами.

2. ТЕХНОЛОГІЯ ПРОВЕДЕННЯ ЖУРНАЛІСТСЬКОГО ІНТЕРВ'Ю

Під «технологією» журналістського інтерв'ю розуміємо сукупність послідовних етапів і прийомів, що забезпечують ефективне отримання та подачу інформації від співрозмовника. Процес проведення інтерв'ю умовно поділяється на три ключові стадії: підготовку, безпосереднє інтерв'ювання та постінтерв'ю (опрацювання матеріалів). Кожен із цих етапів має свої завдання і методики. Максимально глибоке опрацювання всіх елементів технології інтерв'ювання сприяє досягненню мети – отримати від співрозмовника цікаву, достовірну й повну інформацію та донести її аудиторії з дотриманням професійних стандартів [9].

2.1. Підготовка до інтерв'ю

Як зазначають дослідники, зокрема Юрченко Т.О, успіх інтерв'ю значною мірою залежить від якості підготовчого етапу. Перш за все, журналіст має чітко визначити мету інтерв'ю і окреслити коло питань, на які прагне отримати відповіді. Від мети залежить і характер підготовки: для інформаційного інтерв'ю достатньо зібрати базові факти, а для проблемного чи аналітичного – потрібно глибоко зануритися в тему. Важливо сформулювати основну проблему або тему бесіди: що саме повинні дізнатися читачі чи глядачі з цього інтерв'ю. Наприклад, метою може бути висвітлення деталей певного рішення уряду або розкриття поглядів посадовця на актуальну проблему. Відповідно до мети визначаються і ключові питання, які необхідно обговорити. Таким чином, журналіст на цьому етапі складає своєрідний план інтерв'ю – перелік тем і підтем, що мають бути порушені у розмові [16].

Друга складова підготовки – збір інформації та дослідження контексту теми. Журналіст повинен провести попереднє дослідження: вивчити матеріали, пов'язані з темою інтерв'ю (документи, публікації, попередні новини), та

максимально зануритися у питання, яке обговорюватиметься. Такий інформаційний «бекграунд» дозволяє зрозуміти суть справи і підготувати релевантні запитання. Якщо інтерв'ю стосується, приміром, економічної реформи, журналіст має ознайомитися з основними положеннями реформи, статистикою, думками експертів тощо. Без цього розмова ризикує стати поверховою. Дослідження теми також допомагає визначити, яких саме деталей бракує в доступних джерелах – тобто що варто запитати у співрозмовника. В процесі підготовки корисно скласти перелік фактів і тез, які вже відомі, та окремо – перелік питань, на які поки немає відповіді. Це стане основою для формування питань до респондента. Таким чином, загальна (тематична) підготовка забезпечує журналіста необхідним мінімумом знань, аби розмовляти з компетентним співрозмовником на рівних і розуміти контекст його відповідей [16].

Наступний важливий аспект – вивчення особи інтерв'ююваного. Журналіст має зібрати якомога більше інформації про високопосадовця, з яким планується інтерв'ю: біографію, послужний список, основні досягнення чи скандали, пов'язані з ним. Знання бекграунду співрозмовника допоможе сформулювати точні запитання і підготуватися до можливих чутливих тем. Наприклад, якщо посадовець неодноразово коментував певне питання, варто ознайомитися з цими коментарями, щоб не повторювати вже відомого, а натомість поставити уточнювальне або провокаційне запитання. Крім офіційної інформації, корисно дізнатися і неформальні дані: репутацію особи, стиль її спілкування з пресою, уподобання. Такі відомості можна отримати з попередніх інтерв'ю цього посадовця або поспілкувавшись з його колегами, помічниками. Досвідчені журналісти радять, готуючи профільне інтерв'ю, поспілкуватися зі сторонніми людьми про героя – його оточенням, колегами чи навіть опонентами. Це дозволяє з'ясувати, які теми можуть викликати в співрозмовника емоційну реакцію, на чому він може ухилитися від відповіді, а які питання, навпаки, йому

цікаві. Наприклад, українська дослідниця та викладач Сумського державного університету Юрченко Тетяна Олексіївна у своєму дослідженні «Складові підготовки до інтерв'ю», представленою в матеріалах науково-практичної конференції у 2011 році, аналізує ключові етапи підготовки журналіста до інтерв'ю з публічною особою. Авторка наголошує, що доцільно заздалегідь поспілкуватися як із прихильником, так і з критиком майбутнього співрозмовника, щоб отримати повнішу картину його особистості й сформувані більш влучні, у тому числі незручні запитання. Вона також підкреслює, що навіть за браку часу обов'язковою є перевірка біографічних фактів, адже помилка або необізнаність у важливій деталі може негативно вплинути як на хід бесіди, так і на ставлення респондента до журналіста [16].

Четвертий крок підготовки – організаційні домовленості та планування зустрічі. Необхідно заздалегідь зв'язатися з високопосадовцем або з його пресслужбою, щоб домовитися про інтерв'ю. При цьому важливо коректно представитися (назвати видання або канал, який представляє журналіст) і пояснити, яку інформацію планується обговорити. Така попередня комунікація налаштовує співрозмовника на розмову і створює ділову атмосферу. Домовляючись про зустріч, слід уточнити зручний для посадовця час і місце – інтерв'ю краще проводити у комфортних умовах, щоб ніщо не заважало бесіді. Бажано повідомити орієнтовну тривалість інтерв'ю (наприклад, «не більше 45 хвилин»), аби співрозмовник міг спланувати свій графік і не поспішав під час відповідей. Важливо також узгодити, чи буде інтерв'ю записуватися на диктофон або відео – це питання етики і зручності. Як правило, офіційні особи не заперечують проти запису, але журналіст повинен попередити, що розмова фіксуватиметься. На етапі домовленостей журналіст демонструє свою професійність і повагу, що створює позитивне враження ще до початку інтерв'ю [17].

Окремо варто підготувати перелік запитань. Навіть якщо інтерв'ю буде напівструктурованим або вільним, мати список основних запитань необхідно. Це своєрідний «кістяк» бесіди, який не дасть збитися з теми і гарантує, що жоден важливий аспект не залишиться поза увагою. Питання краще формулювати відкриті (що? чому? яким чином?), аби спонукати співрозмовника до розгорнутих відповідей, а не односкладних фраз. Складені запитання варто розташувати у логічній послідовності: спочатку – вступні (щоб розпочати розмову), далі – по суті теми, на завершення – уточнюючі або особисті, менш формальні. Рекомендовано підготувати більше запитань, ніж планується поставити, з тим щоб була можливість маневрувати в ході інтерв'ю. Питання мають бути чіткими та зрозумілими, без надмірно складних формулювань. Також корисно продумати можливі уточнення: якщо співрозмовник відповість занадто загально, яке додаткове запитання поставити, щоб отримати конкретику. Добре підготовлені запитання – це запорука змістовної розмови [11].

Підготовляючи технічний бік, журналіст перевіряє обладнання: чи заряджений диктофон, чи є достатньо пам'яті в пристрої, чи працює мікрофон тощо. Якщо планується відеозапис – готується камера, світло, узгоджується присутність оператора або фотографа (за потреби). Відповідно до ситуації, журналіст обирає і спосіб фіксації: аудіозапис з подальшою розшифровкою чи конспектування у блокноті, а найчастіше – поєднання обох методів. Експерти радять завжди мати при собі блокнот і ручку навіть при записі на диктофон, адже техніка може підвести, а нотатки допоможуть перестраховатися. Крім того, ведення нотаток під час розмови дисциплінує журналіста і дозволяє позначати важливі моменти, на які варто звернути увагу при підготовці матеріалу [16].

На завершення підготовчого етапу журналіст повинен подбати про власну готовність: вчасно прибути на місце інтерв'ю, мати належний зовнішній вигляд (особливо при зустрічі з посадовою особою на офіційному рівні) та

налаштуватися психологічно. Особиста пунктуальність і охайність свідчать про повагу до респондента і сприяють формуванню довіри. Під час інтерв'ю журналіст виступає не лише як професіонал, а і як комунікатор, тому впевненість у собі, привітність, вміння слухати – усе це частина підготовки, хоч і менш формалізована. Дотримання принципу «нічого не залишити на випадок» на підготовчому етапі значно підвищує шанси на успішне інтерв'ю [16].

Отже, підготовка до інтерв'ю є критично важливим етапом журналістської роботи, який визначає не лише технічну якість матеріалу, а й його змістовну глибину, релевантність та ефективність комунікації з респондентом. Як свідчить аналіз, проведений на основі наукової літератури, зокрема дослідження Т.О. Юрченко, успішне інтерв'ю починається задовго до початку запису чи розмови. Саме підготовчий етап дозволяє журналісту розробити стратегічну модель взаємодії, зрозуміти контекст розмови, оцінити потенційні ризики та забезпечити належну динаміку бесіди. У цьому сенсі інтерв'ю виступає не як випадковий діалог, а як структурована форма комунікації, де кожен елемент планується наперед з урахуванням журналістських стандартів та етичних норм [16].

Ключовим початковим компонентом підготовки є чітке визначення мети інтерв'ю. Мета є компасом, який задає не лише змістову вісь розмови, а й визначає її жанрові характеристики. Наприклад, якщо мета полягає в отриманні коментаря до актуальної події, то журналіст орієнтується на коротке, інформаційне інтерв'ю, де превалює оперативність. Якщо ж йдеться про аналітичне чи проблемне інтерв'ю, то завданням є виявлення глибинних причин явищ або аналіз системних процесів. Відповідно, ступінь підготовки змінюється: від збору базових фактів до глибокого тематичного дослідження. Розуміння мети дозволяє уникнути розмитості у запитаннях, забезпечує логіку викладу і, що не менш важливо, дає змогу збудувати довіру з боку респондента, який відчуває, що журналіст справді орієнтується в темі.

Другим фундаментальним аспектом є складання тематичного плану. Журналіст формує структуру інтерв'ю, окреслюючи теми, підтеми та ключові запитання. Такий підхід не тільки дисциплінує хід розмови, а й створює «скелет» майбутнього матеріалу. Заздалегідь продумана послідовність запитань дозволяє уникнути імпровізацій, які можуть збити з теми або викликати небажану реакцію респондента. Водночас це не виключає гнучкості: журналіст залишає простір для уточнень, спонтанних реакцій і неочікуваних поворотів розмови. Добре структурований план стає запорукою того, що інтерв'ю не перетвориться на хаотичну розмову, а набуде рис журналістського продукту з цінністю для аудиторії.

Надзвичайно важливою складовою є попереднє дослідження теми. Журналіст не може дозволити собі поверхневе розуміння предмета розмови, особливо якщо мова йде про складні суспільно-політичні, економічні чи соціальні теми. Вивчення офіційних документів, пресрелізів, статистики, експертних оцінок і попередніх публікацій дає змогу створити ґрунтовну основу, на якій будуватиметься розмова. Таке дослідження дозволяє виявити не лише фактологічні деталі, а й існуючі прогалини у висвітленні теми – саме на них може сфокусуватися журналіст у запитаннях. Інформаційна насиченість і точність формулювань підвищують авторитет журналіста в очах респондента і сприяють розкриттю нових аспектів теми, які раніше не потрапляли в поле зору ЗМІ.

Окремим і надзвичайно делікатним аспектом підготовки є вивчення особистості респондента. У випадку з високопосадовцями, це передбачає не лише ознайомлення з біографічними даними, а й аналіз публічних висловлювань, риторики, особистих уподобань, а також – і це особливо важливо – елементів неофіційного образу. Знання про репутацію, стиль комунікації та навіть можливі «больові точки» дають змогу підготувати запитання, що не просто повторюють

загальновідомі факти, а спрямовані на отримання глибинних, іноді навіть провокаційних відповідей. У журналістській практиці існує рекомендація звертати увагу не лише на офіційні джерела, а й на коментарі з оточення респондента. Цей підхід дозволяє створити більш об'ємну картину особистості та краще адаптувати інтерв'ю [16].

Не менш важливою є і організаційна складова підготовки: домовленості про час, місце, формат зустрічі, а також погодження технічних умов. Цей аспект є індикатором професійності журналіста. Коректне представлення себе, уточнення деталей зустрічі, згода на запис, дотримання домовленого формату – усе це формує атмосферу взаємної поваги. Особливо це важливо у взаємодії з представниками офіційних установ, які працюють у рамках суворого регламенту. Будь-яка неузгодженість або непорозуміння можуть не лише ускладнити інтерв'ю, а й взагалі зірвати його проведення. Журналіст, який демонструє повагу ще до початку розмови, має значно більші шанси на відкритість з боку респондента.

Формування переліку запитань є окремим етапом, що поєднує в собі логіку, психологію і етику журналістики. Запитання мають бути відкритими, точними, лаконічними і водночас спрямованими на отримання змістовної відповіді. Важливо продумати не лише основний набір питань, але й потенційні уточнення – на випадок, якщо співрозмовник відповідатиме занадто загально. Такий підхід дозволяє журналісту гнучко реагувати на ситуацію, не втрачаючи при цьому цілісної логіки розмови. Надмірно складні або агресивні формулювання можуть спровокувати закритість, тому важливо дотримуватись балансу між наполегливістю і коректністю.

Технічна підготовка також є обов'язковою. Журналіст має перевірити стан технічного обладнання, заряд пристроїв, наявність пам'яті, працездатність

мікрофонів тощо. У випадку з відеофіксацією важливо забезпечити відповідне освітлення, звук, кадрування. Наявність додаткових засобів фіксації, наприклад, блокнота для нотаток, є хорошою практикою, яка дозволяє не лише перестрахуватися, а й зафіксувати важливі емоційні або змістові моменти для подальшої аналітики. Поєднання технічної надійності та аналітичної гнучкості створює умови для продуктивної та якісної роботи журналіста на місці події.

Підготовка до інтерв'ю передбачає також внутрішнє налаштування журналіста. Йдеться не лише про пунктуальність і зовнішній вигляд, а й про психологічну готовність: вміння зосередитися, підтримувати зоровий контакт, слухати уважно, не перебивати, ставити уточнення. Усе це впливає на створення атмосфери довіри та відкритості. Особливо важливо це у випадках роботи з посадовими особами, які можуть бути обмежені в часі, висловлюватися обережно або уникати прямих відповідей. Уміння журналіста зберігати професійну позицію, не піддаючись емоціям, але й не втрачаючи людяності – це показник високого рівня підготовки і майстерності.

Таким чином, підготовка до інтерв'ю з високопосадовцями є багатоаспектним процесом, який охоплює аналітичну, технічну, організаційну та психологічну площини. Вона передбачає не лише формальне збирання даних, а й глибоке розуміння контексту, особистості співрозмовника, логіки теми та потреб аудиторії. Недооцінка підготовчого етапу може призвести до неефективної розмови, втрати довіри або навіть репутаційних втрат для журналіста. Навпаки, ретельна підготовка формує фундамент якісного, змістовного і суспільно значущого матеріалу, який відповідає стандартам професійної журналістики. У статті «An Exploration of the Complexity of Journalistic Interviewing Competencies» автори пропонують комплексну модель ключових компетентностей журналіста, що проводить інтерв'ю. Серед визначених елементів — вміння активно слухати,

дотримання етичної взаємодії, вміння ставити структуровані питання та адаптуватися до ходу бесіди. Це дослідження має особливу цінність для підрозділу 2.1, оскільки дозволяє розглянути професіоналізм журналіста не лише як технічний, а й як комунікативно-психологічний процес. Підхід авторів акцентує на складності інтерв'ю як соціального акту і підкреслює необхідність міждисциплінарного бачення підготовки до розмови [19].

2.2. Принципи проведення інтерв'ю

На початку інтерв'ю важливо встановити контакт із співрозмовником і задати тон бесіди. Вступні хвилини часто визначають подальший хід розмови. Журналіст має привітатися, подякувати за можливість зустрічі і, можливо, розпочати з невимушеної бесіди на нейтральну тему, щоб «розігріти» співрозмовника. Наприклад, доречним може бути коротке обговорення обстановки чи останніх подій (якщо це не суперечить протоколу), або комплімент щодо досягнень посадовця, щоб створити позитивний настрій. Головне – поводитися доброзичливо і зацікавлено, аби співрозмовник відчув щирий інтерес журналіста. Дослідження показують, що якщо інтерв'ююваний відчуває себе комфортно і бачить повагу, він більш охоче дає розгорнуті відповіді. Тож журналісту варто бути привітним, але не надто фамільярним: ділова дружелюбність – оптимальний стиль на початку [11]. У статті «Conducting the Personality Interview in Journalism: A Discursive Analysis» автори здійснюють поглиблений дискурсивний аналіз особистісного інтерв'ю, розглядаючи його як складну форму міжособистісної комунікації між журналістом та респондентом. Дослідження підкреслює роль мови, невербальних знаків та структури діалогу у формуванні ефективної бесіди, що дозволяє глибоко розкрити індивідуальні риси та погляди співрозмовника. Особлива увага приділяється технікам, які

журналісти застосовують для створення довірливої атмосфери — від адаптації риторики до контролю за темпом і черговістю тем [17].

Переходячи до суті, журналіст зазвичай ставить найлегші запитання першими. Це можуть бути уточнення фактів або загальний вступ до теми – те, на що співрозмовнику легко відповісти. Такий прийом допомагає зняти початкове напруження. Далі, коли контакт налагоджено, інтерв'юер переходить до більш складних чи гострих питань. Важливо дотримуватися логічної послідовності: питання повинні впливати одне з одного, утворюючи природний хід розмови. Якщо підготовлений план запитань не збігається з напрямом, у якому співрозмовник розгорнув відповідь, варто гнучко перебудувати послідовність і підлаштуватися під новий хід думки респондента. У цьому проявляється майстерність інтерв'юера – вміння балансувати між дотриманням плану і імпровізацією. Наприклад, якщо посадовець раптом зачепив тему, яку журналіст планував обговорити пізніше, має сенс розвинути її зараз, щоб не втратити момент. Таким чином, під час інтерв'ю активне слухання є не менш важливим за вміння ставити питання. Журналіст слухає уважно, підтримує зоровий контакт, киває – тобто демонструє зацікавленість, і паралельно думає над наступними кроками [9].

Одним із ключових принципів успішного інтерв'ю є гнучкість у веденні розмови. Хоча журналіст приходить із певним списком питань, він має бути готовим відхилитися від нього, якщо цього вимагає ситуація. Нерідко співрозмовник сам у процесі відповіді підіймає нові аспекти, які варті уваги. У таких випадках журналіст повинен підхопити тему і поставити уточнювальні запитання, навіть якщо їх не було у плані. Це збагачує інтерв'ю новими деталями. З іншого боку, якщо респондент ухиляється від суті питання і переходить на сторонні теми, інтерв'юер коректно повертає розмову в потрібне русло – наприклад, м'яко нагадує про початкове питання або ставить його в іншій формі.

Таким чином забезпечується контроль над інтерв'ю при збереженні його природності [11].

Дуже важливо правильно формулювати запитання під час інтерв'ю. Питання мають бути чіткими, нейтральними та по можливості відкритими. Слід уникати питань, на які можна відповісти просто «так» або «ні», якщо журналіст очікує деталізації. Наприклад, замість запитання «Ви підтримуєте це рішення?» краще спитати: «Чому Ви підтримали це рішення і які аргументи для Вас були вирішальними?». Перше формулювання закрите і дає мало інформації, а друге – відкрите, спонукає до пояснення. Фахівці, зокрема С.І. Шейко, зазначають, що найбільш повні відповіді отримують запитання, що починаються з «Що...?», «Чому...?», «Як...?» [15]. Такі запитальні слова передбачають розгорнуту реакцію. На практиці журналіст підбирає формулювання під стиль співрозмовника: з кимось можна бути більш прямим, а з кимось слід обережно підвести до теми. Головне – не ставити подвійних питань одразу (тобто двох різних в одному), бо це може збентежити респондента. Кожне питання – окремо, коротко і по суті. Якщо потрібно запитати про кілька речей, краще розбити на серію питань. Дотримуючись цього правила, журналіст підвищує зрозумілість комунікації і ймовірність отримати конкретні відповіді [19].

Таблиця 2.1 – Типи питань

Тип питання	Характеристика	Приклад
Відкрите	Стимулює розгорнуту відповідь	«Як Ви оцінюєте ситуацію із реформами?»
Закрите	Має обмежену відповідь (так/ні)	«Чи підтримали Ви цей проєкт?»
Уточнювальне	Поглиблює попередню відповідь	«Що Ви маєте на увазі під...?»
Провокаційне	Мотивує до аргументації	«Як Ви реагуєте на звинувачення...?»

Під час інтерв'ю журналіст має дотримуватися нейтральності й уникати оцінних суджень у формулюваннях. Питання не повинні містити прихованого осуду чи насмішки, адже це може викликати захисну реакцію співрозмовника або його небажання відповідати відверто. Наприклад, замість фрази «Деякі вважають

Вашу політику провальною, що Ви на це скажете?» краще поставити нейтрально: «Як Ви оцінюєте результати реалізованої політики і чи згодні з критикою, що звучить?». Уникаючи провокаційного тону, журналіст створює атмосферу діалогу, а не допиту. Це особливо важливо при спілкуванні з високопосадовими особами, які звикли до офіційності – занадто агресивний підхід може змусити їх замкнутися. Водночас уточнювальні та складні запитання все ж слід ставити, але ввічливо і аргументовано. Якщо респондент дав ухильну відповідь, журналіст має право перепитати: «Ви згадали про X, чи правильно я розумію, що...?». Такий прийом і уточнює, і показує, що журналіст уважно слухає [9].

Отже, протягом інтерв'ю важливо практикувати активне слухання. Це означає не лише мовчки записувати почуте, але й виявляти реакцію: кивнути, підтакнути «розумію», вставити коротке запитання для уточнення, коли потрібно. Активне слухання дає співрозмовнику відчуття, що його чують і цінують його слова. Також журналісту варто підтримувати зоровий контакт, не втуплюватися лише в блокнот – це створює більш довірчу атмосферу. Якщо інтерв'ю записується на диктофон, краще розмістити пристрій ненав'язливо, щоб респондент не концентрувався на ньому постійно. Матеріал «Four Principles», опублікований на сайті Колумбійського університету, визначає чотири основні принципи ефективного журналістського інтерв'ю: ретельна підготовка, встановлення довіри, активне слухання та завершення розмови. Особливу увагу автор приділяє практичним рекомендаціям, зокрема важливості відкритих питань, природного темпу розмови, гнучкості у формулюванні реплік, а також техніці мовчазної паузи як способу стимулювати респондента до глибших міркувань. Цей підхід гармонійно поєднується з навичками аналітичного та етичного реагування журналіста [18].

Ще один прийом – пауза після відповіді. Іноді, отримавши відповідь, журналіст не поспішає одразу ставити наступне питання, а витримує невеличку

паузу. Співрозмовник, заповнюючи паузу, може продовжити думку і сказати більше, ніж планував. Цей психологічний прийом часто збагачує інтерв'ю додатковими деталями. Звичайно, паузи мають бути доречними і не надто довгими, щоб не викликати дискомфорту.

У ході інтерв'ю можуть виникати непередбачувані ситуації: співрозмовник може відреагувати емоційно, ухилитися від відповіді або спробувати сам перейти в наступ, ставлячи питання журналісту. В таких випадках інтерв'юер повинен зберігати професійну холоднокровність. Якщо посадовець не хоче відповідати на якесь питання, варто ненав'язливо повернутися до нього пізніше або переформулювати його. Якщо ж респондент ставить зустрічне запитання журналісту (що буває як прийом ухилення), той може коротко відповісти, але одразу повернути розмову в потрібне русло, поставивши наступне запитання. При проявах сильних емоцій (наприклад, обурення критикою) журналіст має вислухати співрозмовника, продемонструвати розуміння, але зберегти контроль над темою інтерв'ю. Для цього можна сказати: «Розумію Ваші почуття щодо цього. Дозвольте уточнити...» – і далі ставити уточнювальне запитання, яке поверне до конструктиву [9].

Особливої уваги вимагають етичні аспекти спілкування. Інтерв'юер зобов'язаний проявляти повагу до співрозмовника, навіть якщо ставить гострі запитання. Недопустимі грубість, зневажливі інтонації чи некоректні висловлювання. Етика також передбачає врахування стану співрозмовника [10]. Якщо інтерв'ю стосується болісних тем (наприклад, трагедії або особистої втрати), журналіст повинен виявити емпатію і такт. Комісія журналістської етики наголошує: висвітлюючи травматичні події, треба мінімізувати додаткові страждання людей та з повагою ставитися до їхніх переживань. Наприклад, спілкуючись із особою, яка пережила трагедію, недопустимо тиснути на неї

агресивними запитаннями або вимагати деталей, які явно завдають біль. У випадку з високопосадовцями етичні рамки теж важливі – хоч ці особи публічні, інтерв'ю не повинно перетворюватися на особисту атаку. Питання мають стосуватися професійної діяльності, рішень, позицій, але не переходити на особисті образи. Дотримання етики сприяє отриманню більш відкритих відповідей: коли співрозмовник відчуває себе безпечно, він менше насторожений і більш щиро говорить навіть на складні теми [5].

Протягом усього інтерв'ю журналіст тримає у полі зору мету розмови. Це означає, що він стежить, чи вдалося отримати відповіді на всі ключові питання. Якщо якась тема лишилася не розкритою, слід повернутися до неї наприкінці: «Хотів би уточнити ще щодо...». Важливо наприкінці інтерв'ю поставити можливі підсумкові запитання, наприклад: «Можливо, Ви хотіли б щось додати від себе?» – це дає співрозмовнику шанс висловити те, про що не спитали, і часто приносить цікавий матеріал. Коли час інтерв'ю добігає кінця, журналіст коректно повідомляє про це: «На жаль, час нашої розмови вичерпується. Останнє запитання...». Завершуючи бесіду, обов'язково подякувати співрозмовнику за відповіді та час. Ввічливе завершення – такий самий необхідний елемент професіоналізму, як і ввічливий початок [9].

Проведення інтерв'ю є одним із найбільш відповідальних та динамічних жанрових процесів у журналістиці, що вимагає від фахівця поєднання аналітичного мислення, психологічної чутливості, вербальної гнучкості, а також дотримання професійної етики. Аналіз ключових принципів, які лежать в основі ефективного інтерв'ю, дає змогу дійти висновку, що успішна реалізація цього формату залежить не лише від якості запитань, а й від уміння журналіста взаємодіяти з респондентом на всіх рівнях комунікації: мовному, невербальному, емоційному та стратегічному. На основі вивчених джерел можна стверджувати, що саме системність дій журналіста під час інтерв'ю – від першого вітання до

останнього запитання – визначає результативність цієї форми публічного діалогу.

Одним із першочергових аспектів є встановлення довіри та налагодження контакту з респондентом. Це не просто формальність, а стратегічно важливий момент, від якого залежить уся подальша атмосфера бесіди. Позитивне враження, яке журналіст справляє в перші хвилини розмови, здатне знизити рівень напруги, зламати бар'єри, які можуть виникнути через статусну асиметрію, та забезпечити відкритість респондента. Виявлено, що легкий вступ у формі розмови на нейтральні або позитивні теми, щирий інтерес до співрозмовника та ділова доброзичливість є оптимальним способом започаткувати розмову. Така комунікативна стратегія дозволяє журналісту поступово перейти до складніших тем, не викликаючи спротиву з боку посадовця.

Другим ключовим принципом проведення інтерв'ю є логічна послідовність і гнучкість у веденні розмови. Журналіст має ретельно вибудувати хронологію або смислову структуру запитань, але водночас зберігати здатність адаптуватися до ситуації. Під час інтерв'ю можуть виникати непередбачувані обставини – респондент може сам торкнутися тем, які журналіст планував розкрити пізніше, або ж почати ухилятися від відповіді. У таких випадках вміння динамічно змінити порядок запитань, поставити уточнення або повернути бесіду в потрібне русло є ознакою професійної зрілості журналіста. Така гнучкість дозволяє зберігати баланс між заздалегідь підготовленим планом і живим, органічним плином розмови, в якому враховуються емоційні реакції співрозмовника та актуальні контексти бесіди.

Важливою частиною інтерв'ю є чітке формулювання запитань. Від того, наскільки точно та коректно сформульовано запитання, залежить не лише якість відповіді, а й готовність респондента відповідати взагалі. Досвід журналістської

практики та наукові дослідження одноставно свідчать про переваги відкритих запитань, які починаються з конструкцій «Що...?», «Чому...?», «Як...?». Саме такі запитання спонукають до розгорнутих відповідей, аналізу, аргументації та формулювання позиції, що особливо важливо у випадку з інтерв'ю високопосадовців, позиція яких має публічну вагу. Натомість закриті запитання, що передбачають відповіді на кшталт «так» або «ні», доцільні лише в ситуаціях уточнення фактів. Також важливо уникати подвійних запитань, що поєднують у собі кілька змістових смислів, адже це ускладнює сприйняття і ставить респондента в неоднозначну ситуацію. Оптимальний варіант – короткі, чіткі, сфокусовані запитання, які дозволяють співрозмовнику зосередитися на головному. Не менш важливим є дотримання принципу нейтральності в інтерв'ю. Журналіст не має права вносити в запитання власні оцінки, приховану критику чи провокаційні формулювання, які можуть викликати у співрозмовника захисну реакцію. Це особливо актуально у розмові з публічними особами, які мають досвід роботи з пресою та можуть легко зчитати маніпулятивні чи конфліктогенні елементи у зверненнях журналіста. Натомість нейтральні формулювання, що апелюють до фактів, позицій, досвіду або рішень, дозволяють зберегти конструктивний характер бесіди та забезпечити глибший рівень відкритості. У разі, якщо співрозмовник уникає відповіді, журналіст має повне право перепитати або переформулювати запитання, однак зробити це варто ввічливо, без тиску.

Активне слухання виступає невід'ємною частиною ефективного інтерв'ю. Воно включає в себе не лише мовчазне сприйняття інформації, а й невербальні сигнали: кивання, зоровий контакт, короткі підтвердження («розумію», «так», «а далі?»), які створюють у співрозмовника відчуття уваги та зацікавленості. Активне слухання дозволяє також гнучко реагувати на зміст відповіді, ставити уточнювальні запитання, повертатися до важливих моментів, що потребують

деталізації. Журналіст, який лише фіксує інформацію у блокноті або дивиться в екран диктофона, ризикує втратити емоційний контакт зі співрозмовником, що знижує рівень довіри та відкритості.

Окремим психологічним інструментом є використання пауз після відповіді. Відмова одразу перейти до наступного запитання й утримання паузи дає змогу співрозмовнику подумати, продовжити відповідь або торкнутися тем, про які він спершу не планував говорити. Цей прийом ґрунтується на тому, що у розмові пауза зазвичай сприймається як сигнал до продовження, тож співрозмовник нерідко заповнює її додатковими коментарями. У такий спосіб журналіст отримує додатковий зміст без прямого тиску.

У складних або емоційно напружених ситуаціях журналіст повинен зберігати холонокровність, виявляти такт і вміння конструктивно повертати розмову в конструктивне русло. У випадках, коли респондент ухиляється від відповіді, замовчує або переходить у наступ, журналіст має право втрутитися, однак зробити це потрібно делікатно. Варіантами можуть бути уточнювальне запитання, парафраз висловленого, перехід до близької теми або навіть короткий коментар, що визнає емоційність ситуації. Усе це дозволяє зберегти контроль над розмовою і не допустити перетворення інтерв'ю на конфлікт чи монолог.

Професійна етика є базовою основою будь-якої розмови з респондентом. Це проявляється як у вербальному оформленні запитань, так і в загальному стилі спілкування. Навіть коли ставляться складні або критичні запитання, журналіст має зберігати ввічливий тон, уникати тиску чи агресії, виявляти повагу до позиції співрозмовника. Особливої уваги вимагає робота з темами, які мають емоційне або травматичне забарвлення – у таких випадках журналіст повинен виявляти чутливість, делікатність і вміння ставити запитання, не завдаючи зайвого болю.

Етичність інтерв'ю не суперечить гостроті – вона лише визначає спосіб постановки питань і формат взаємодії.

Завершення інтерв'ю має бути не менш продуманим, ніж його початок. Журналіст повинен відстежити, чи всі заплановані теми були висвітлені, та за потреби повернутися до тих, які залишилися без відповіді. Підсумкове запитання на кшталт «Чи хотіли б Ви щось додати?» дає змогу респонденту підвести ризику або висловити думку, яка не була озвучена в процесі. Завершення має відбуватися у ввічливій формі, з подякою за час і відповіді, що створює позитивне враження і залишає відкритими двері для майбутніх контактів.

Таким чином, принципи проведення інтерв'ю – це сукупність логічних, психологічних, мовних і етичних норм, що регулюють поведінку журналіста в процесі спілкування з респондентом. Успішне інтерв'ю є результатом балансу між підготовленістю і гнучкістю, між цікавістю і нейтральністю, між професійністю і людяністю. Журналіст, який дотримується цих принципів, не лише отримує якісний інформаційний матеріал, а й сприяє утвердженню етичних стандартів журналістики як професії, що ґрунтується на повазі до співрозмовника, аудиторії та правди.

2.3. Завершення інтерв'ю

Після того, як диктофон вимкнено і офіційна частина спілкування скінчилася, робота журналіста ще не завершується. Насамперед, слід переглянути зроблені нотатки та переконатися, що всі важливі моменти зафіксовані. Якщо щось незрозуміло у записах або залишилися питання, краще одразу, не відходячи, уточнити їх у співрозмовника: «Ви згадали про таке-то – чи правильно я зрозумів, що...?». Додаткове уточнення на місці допоможе уникнути неточностей у матеріалі. Експерти радять журналістам перевірити імена, дати,

цифри – все, що прозвучало, щоб пересвідчитися у правильності запису. Це частина відповідальності за достовірність.

По завершенні інтерв'ю етикет вимагає подякувати співрозмовнику за приділений час та відповіді. Це не лише формальність – така ввічливість зміцнює стосунки між журналістом і джерелом. У майбутньому цей же посадовець може знову стати героєм матеріалу, і якщо попередній досвід спілкування був позитивним, він охочіше погодиться на нове інтерв'ю. Інколи доречно після інтерв'ю надіслати офіційного листа-подяку (якщо це прийнято у відносинах пресслужби і ЗМІ) – такі кроки сприяють налагодженню довготривалих контактів [11].

Далі настає черга обробки отриманого матеріалу. Журналіст здійснює розшифровку аудіозапису або приводить до ладу свої нотатки. Це кропіткий процес: година інтерв'ю може давати кілька сторінок тексту. Під час розшифровки важливо зберегти контекст і тон відповідей, не спотворити сенс. У випадку підготовки текстової версії інтерв'ю (для друкованого видання або інтернет-сайту) журналіст редагує відповіді – усуває слова-паразити, повтори, стилістично покращує фрази, не змінюючи суті. Відповідно до українських журналістських стандартів, бажано погодити з респондентом цитати, які будуть опубліковані, особливо якщо інтерв'ю велося в усній формі. Така авторизація інтерв'ю часто практикується: журналіст надсилає співрозмовнику текст готового інтерв'ю або окремі цитати для перевірки на точність. Це етичний момент: з одного боку, авторизація дозволяє уникнути фактичних помилок чи неточностей, з іншого – існує ризик, що надто прискіпливий респондент захоче відредагувати свої слова заднім числом. Тому журналіст повинен дотримуватися балансу, надаючи текст на перегляд для виправлення помилок, але не дозволяючи повністю переписати відповіді. Врешті, відповідальність за підсумкову публікацію несе журналіст і редакція.

На стадії підготовки матеріалу до публікації журналіст може додатково перевірити факти, озвучені в інтерв'ю. Якщо посадовець згадав статистичні дані чи посилався на документи, корисно звірити їх з відкритими джерелами. Це підвищить якість матеріалу і убезпечить від поширення помилкової інформації. У разі виявлення суперечностей журналіст може зв'язатися з респондентом або його представниками для уточнення за потреби. (ДЖ 3) У заключній частині статті «An Exploration of the Complexity of Journalistic Interviewing Competencies» автори наголошують на важливості фінального етапу інтерв'ю, де журналіст має не лише завершити розмову формально, але й сформуванати позитивне враження про всю комунікацію. Дослідники акцентують на тому, що саме манера прощання, подяка, можливість дати останнє слово респондентові — це ключові елементи, які впливають на репутацію журналіста, подальшу відкритість джерел і готовність співпрацювати в майбутньому [19].

Отже, завершення інтерв'ю є не менш важливою складовою професійної журналістської діяльності, ніж його підготовка чи проведення. Цей етап охоплює не лише офіційне прощання з респондентом, але й низку подальших дій, які мають критичне значення для точності, повноти та етичної коректності оприлюдненого матеріалу. Після вимкнення диктофона і завершення безпосередньої розмови журналіст вступає в нову фазу роботи, де на перший план виходить точність, відповідальність і ретельність. У цьому контексті важливо усвідомлювати, що якість кінцевого результату залежить не тільки від рівня проведеного інтерв'ю, але й від подальших кроків журналіста, зокрема обробки матеріалу, звірки фактів, уточнень і дотримання журналістської етики.

Перший етап після завершення інтерв'ю – перевірка і аналіз зроблених нотаток. Це дає змогу журналісту відразу, ще в момент присутності співрозмовника, уточнити незрозумілі моменти або перевірити правильність зафіксованих тверджень. Такий підхід демонструє не лише уважність і

відповідальність журналіста, але й підвищує довіру з боку респондента. Оперативне уточнення даних дозволяє уникнути помилок, пов'язаних із неправильно почутими або інтерпретованими висловами. Це особливо актуально в ситуаціях, коли йдеться про складну термінологію, числові показники або імена третіх осіб. Водночас журналіст виконує своє етичне зобов'язання – точно передати думки співрозмовника, не вносячи викривлень у зміст.

Подяка співрозмовнику за участь в інтерв'ю є важливим проявом професійного етикету. Це не просто акт ввічливості, а стратегічна дія, яка впливає на довготривалість професійних контактів. Респондент, який відчуває повагу і вдячність, охочіше співпрацює у майбутньому, відповідає на подальші запити журналіста та не уникає комунікації. Особливо важливо подякувати при роботі з високопосадовцями, які часто обмежені в часі й обирають, кому давати інтерв'ю. У разі встановлення позитивного першого досвіду, у журналіста з'являється шанс створити надійну інформаційну базу та мережу джерел, з якими можна працювати системно. За потреби, доцільним є направлення офіційного листа-подяки, що свідчить про високий рівень професіоналізму і закріплює позитивне враження про ЗМІ, яке представляє журналіст.

Після формального завершення розмови розпочинається один із найтрудомісткіших етапів – обробка аудіозапису або нотаток. Розшифровка інтерв'ю вимагає значних зусиль і часу, особливо якщо йдеться про багатогодинні бесіди. Важливо не лише механічно перенести почуте в текстову форму, а й зберегти інтонаційні акценти, логіку відповідей, мовну специфіку респондента. Журналіст несе відповідальність за точність відтворення цитат, тому будь-яке втручання у зміст відповідей – навіть з метою покращення стилістики – має здійснюватися обережно, не змінюючи смислового навантаження. Це стає особливо актуальним у випадках, коли інтерв'ю

публікується в текстовому форматі: потрібно прибрати слова-паразити, граматичні огріхи, але при цьому зберегти індивідуальну манеру мовлення співрозмовника.

Окремою темою є практика авторизації інтерв'ю. Вона передбачає погодження з респондентом тих частин тексту, які будуть оприлюднені. З одного боку, це дозволяє уникнути неточностей і зберегти правдивість матеріалу, особливо коли йдеться про чутливі теми або складні формулювання. З іншого боку, авторизація іноді використовується посадовцями для зміни позиції або згладжування раніше зроблених висловів, що вже прозвучали на записі. Тому журналіст має зберігати баланс: надавати текст на ознайомлення для перевірки фактів, але не дозволяти співрозмовнику переписувати відповіді або змінювати зміст вже сказаного. Відповідальність за фінальний вигляд матеріалу несе саме журналіст і редакція, тому важливо чітко визначити межі правки та пояснити співрозмовнику суть авторизації як інструменту перевірки, а не цензури.

На цьому етапі журналіст також здійснює остаточну перевірку фактів, озвучених респондентом. Це передбачає звернення до відкритих джерел, офіційної документації, статистичних звітів або попередніх публікацій, щоб переконатися в достовірності наведеної інформації. Такий підхід мінімізує ризики поширення фейкових даних або свідомо перекручених фактів. У разі виявлення суперечностей журналіст має право зв'язатися з респондентом або його представниками для уточнення – це не є проявом недовіри, а ознакою професійної відповідальності. Особливо це важливо у роботі з посадовими особами, чиї висловлювання можуть мати політичну чи соціальну вагу. Точність у цьому контексті – не лише вимога редакції, а й питання репутації журналіста.

Завершення інтерв'ю є складним, багаторівневим процесом, який поєднує в собі етикет, журналістську відповідальність, редагування, фактчекінг і

комунікативну чутливість. Журналіст, який обмежується лише безпосередньою розмовою і не опрацьовує отриманий матеріал належним чином, ризикує оприлюднити неточності або спотворити сенс висловлювань респондента. Навпаки, фахівець, який підходить до післяінтерв'юшної роботи з усією серйозністю, підвищує якість журналістського продукту, зміцнює довіру аудиторії та формує стійкі професійні зв'язки. В умовах сучасної медіареальності, де інформація швидко поширюється, а перевірка фактів стає дедалі важливішою, саме завершальний етап інтерв'ю набуває особливого значення – як простір для осмислення, точності й етичної відповідальності.

Таким чином, технологія проведення журналістського інтерв'ю охоплює повний цикл дій – від ретельної підготовки, через майстерне ведення розмови, до сумлінного опрацювання результатів бесіди. Кожен етап підкріплений певними правилами та професійними порадами, дотримання яких підтверджується як теоретичними джерелами, так і практичним досвідом. Опрацьована технологія особливо важлива при роботі з високопосадовими особами, адже інтерв'юери в таких випадках мають справу з аудиторією високих очікувань та відповідальністю за кожне слово. Глибока попередня робота, коректна та гнучка манера спілкування під час інтерв'ю, а також скрупульозне завершення і підготовка матеріалу до випуску – усе це є невід'ємними складовими успішного журналістського інтерв'ю в сучасних медіа [19].

У другому розділі було комплексно розглянуто послідовні етапи реалізації журналістського інтерв'ю – підготовку, проведення та постінтерв'ю-опрацювання, з акцентом на специфіку спілкування з високопосадовими особами. З'ясовано, що успішне інтерв'ю неможливе без попереднього глибокого аналізу теми та особистості співрозмовника. Журналіст повинен чітко визначити мету бесіди, зібрати тематичну інформацію, сформулювати запитання відповідно до очікувань аудиторії та планувати організаційні деталі зустрічі [16].

Особлива увага приділяється методиці формування питань: перевага віддається відкритим, нейтральним, логічно впорядкованим формулюванням, що сприяють розгорнутим відповідям та створенню діалогового стилю розмови [17].

Проведення інтерв'ю передбачає вміння налагоджувати контакт, адаптувати хід розмови, зберігати гнучкість, слухати активно, підтримувати зоровий контакт і контролювати емоційну атмосферу. Збереження балансу між структурованістю та імпровізацією є запорукою змістовного інтерв'ю, особливо у випадку розмов з публічними особами [11].

Постінтерв'ю-етап, що включає розшифровку, перевірку фактів, редагування та погодження цитат, також є надзвичайно важливою ланкою технології інтерв'ювання. Саме він дозволяє уникнути викривлення інформації та забезпечити її достовірність, що є ознакою професійного журналістського підходу [13].

Отже, технологія інтерв'ю є комплексною системою дій, яка вимагає від журналіста не лише знання теорії, а й глибокої практичної підготовки. Успішне інтерв'ю — результат злагодженої взаємодії усіх етапів, починаючи з аналітичної підготовки і завершуючи точним оформленням матеріалу.

3. ЖУРНАЛІСТСЬКЕ ІНТЕРВ'Ю З ВИСОКОПОСАДОВОЮ ОСОБОЮ

3.1. Етика в журналістському інтерв'ю з високопосадовою особою

Журналістська етика відіграє ключову роль у процесі підготовки та проведення інтерв'ю з високопосадовими особами. Інтерв'юер, спілкуючись із представником влади чи керівником вищого рангу, несе підвищену відповідальність перед аудиторією, адже саме через такі інтерв'ю суспільство отримує важливу інформацію про рішення, плани та позицію влади. Якщо інтерв'ю з посадовцем буде проведене з порушенням принципів об'єктивності чи в інтересах самого високопосадовця, а не суспільства, це суперечитиме місії журналістики і положенням Кодексу етики українського журналіста [5]. Згідно з цим Кодексом, «служіння інтересам влади чи засновників, а не суспільства, є порушенням етики журналіста». Тому під час розмови з високопосадовцем медійник має пам'ятати, що його головний обов'язок – перед громадськістю, а не перед співрозмовником [5].

Від дотримання етичних норм залежить довіра громадськості до журналіста та медіа загалом [7]. Варто зауважити, що інтерв'ю з першими особами держави чи керівниками великих установ часто само по собі стає резонансною подією. Заяви, зроблені високопосадовцем в такій бесіді, нерідко потім цитуються численними медіа, обговорюються експертами та впливають на громадську думку. Отже, відповідальність журналіста в цій ситуації зростає в рази – від якості поставлених запитань і точності поданої інформації залежить, чи отримає суспільство реальну користь від інтерв'ю. Водночас професійна журналістська етика є формою саморегуляції діяльності медіа і доповнює правові норми. На відміну від закону, який забезпечується примусовими санкціями держави, дотримання етичних кодексів підтримується добровільно та

контролюється самою професійною спільнотою. В Україні професійна спільнота утворила незалежну Комісію з журналістської етики, яка розглядає скарги на порушення Кодексу і виносить публічні рішення щодо поведінки медіа [8]. Хоча такі вердикти мають рекомендаційний характер, для журналістів вони важливі з огляду на репутацію – потрапити під публічний осуд через неетичне інтерв'ю означає втратити довіру колег та аудиторії. Як зауважує дослідниця В. Іванова, порушення норм етики не тягне юридичної відповідальності, але призводить до зменшення поваги з боку колег і підриву довіри аудиторії [8]. Іншими словами, покаранням за неетичну поведінку стає репутаційна втрата, що для журналіста може бути навіть болючішим за формальне покарання. Саме тому справжній професіонал дотримується етичних стандартів не зі страху санкцій, а через усвідомлення високої місії журналістики перед суспільством та відповідальності за свої дії [7].

Одним із базових етичних принципів у журналістиці є незалежність та неупередженість журналіста. Від інтерв'юера вимагається уникати будь-якої заангажованості на користь влади чи інших сторонніх інтересів. Журналісти повинні бути вільними від будь-яких зобов'язань, окрім обов'язку перед аудиторією надавати їй правдиву, об'єктивну інформацію [8]. Це означає, що під час інтерв'ю з високопосадовцем журналіст не має діяти під впливом особистих симпатій, політичних вподобань чи тиску з боку співрозмовника. Професійна етика вимагає ставитися до інтерв'юйованого об'єкта неупереджено – незалежно від його статусу чи посади, ставлячи інтереси суспільства понад усе. О.Д. Кузнецова підкреслює, що дотримання принципів об'єктивності та справедливості є наріжним каменем професійної відповідальності журналіста [7]. Тому журналіст не може перетворювати інтерв'ю з високопосадовцем на рекламу чи піар-акцію останнього – подібна апріорна заангажованість суперечить засадам хорошої журналістики, які вимагають представляти різні точки зору і критично

ставитися до інформації, отриманої від джерел [8]. Служіння інтересам влади замість служіння суспільству є прямим порушенням етичного стандарту незалежності журналіста [5].

Принцип правдивості та точності інформації також є визначальним у етиці журналістського інтерв'ю. Журналіст зобов'язаний перевіряти достовірність фактів і заяв, озвучених під час розмови, навіть якщо джерелом є високопосадовець [8]. Високий статус співрозмовника не звільняє журналіста від необхідності критично оцінювати його слова. Навпаки, етичний журналіст має бути насторожі, оскільки посадові особи іноді можуть подати інформацію у вигідному для себе світлі чи опустити важливі деталі. Кодекс етики українського журналіста визначає «повага до права громадськості на повну та об'єктивну інформацію про факти та події» як першочерговий обов'язок журналіста [5]. Отже, інтерв'юер повинен ставити уточнюючі запитання, вимагати конкретики та доказів, якщо відповіді посадовця є надто узагальненими чи викликають сумніви з фактичної точки зору. Після інтерв'ю необхідно здійснити фактчекінг – звірити озвучені чиновником цифри, посилання на документи чи події з відкритими джерелами, щоби переконатися в їх правдивості [8]. Якщо будуть виявлені неточності або суперечності, журналіст зобов'язаний виправити їх перед публікацією, адже поширення недостовірної інформації підриває довіру до медіа і є етично неприйнятним.

Не менш важливою етичною вимогою є баланс між критичністю та коректністю. Інтерв'ю з високопосадовою особою зазвичай стосується суспільно значущих, а часом і контроверсійних питань. Журналіст виступає представником інтересів громадськості, тому має право і навіть обов'язок ставити гострі запитання – про можливі зловживання, невиконані обіцянки, конфлікти інтересів тощо. Водночас форма подачі цих питань повинна залишатися коректною і ввічливою. Професійна етика забороняє журналісту переходити на особистості,

використовувати образливі висловлювання чи провокувати співрозмовника навмисно некоректною поведінкою. Етичність журналіста проявляється у вмінні поєднувати принциповість із ввічливістю [7]. Наприклад, якщо тема інтерв'ю стосується ймовірного корупційного скандалу за участі чиновника, журналіст має повне право наполегливо вимагати роз'яснень щодо фактів, але робити це слід без особистих випадів, спираючись на підтверджені дані і дозволяючи співрозмовнику висловити свою позицію у відповідь. Вважається також важливим надати посадовцю можливість відповісти на критику чи звинувачення, які лунають на його адресу у суспільному просторі. Якщо навколо діяльності чиновника точаться суперечки або скандали, інтерв'ю дає йому шанс озвучити свою позицію в контексті цих звинувачень, що сприяє збалансованості подачі інформації. Багато кодексів етики медіа прямо рекомендують журналісту за нагоди брати коментар у того, кого критикують, аби дати йому слово у відповідь на звинувачення. Таким чином, інтерв'ю з високопосадовцем може слугувати платформою для необхідного балансу думок, коли аудиторія чує не лише критику, а й точку зору самого об'єкта критики [8].

Повага до приватного життя та меж дозволеного – ще один етичний аспект, актуальний під час інтерв'ю з високопосадовцем. З одного боку, суспільно значуща роль таких осіб часто виправдовує підвищену увагу до їхньої діяльності і навіть деяких сторін життя. Кодекс етики дозволяє журналістське розслідування фактів з особистого життя публічної особи, якщо суспільна значущість цієї інформації переважає приватний інтерес [6]. З іншого боку, журналіст повинен виявляти тактовність і не втручатися в особисте життя посадовця більше, ніж це необхідно для розкриття теми інтерв'ю. Етичною помилкою було б ставити запитання інтимного чи сімейного характеру, які не мають стосунку до професійної діяльності особи, лише задля сенсації. Підготовлюючи розмову, журналісту слід чітко окреслити для себе межі: які теми справді становлять

суспільний інтерес, а які – ні. Наприклад, обговорення офіційної декларації про доходи чиновника є виправданим, адже стосується прозорості та доброчесності на державній службі, тоді як розпитування про особисті сімейні стосунки – навряд чи, якщо тільки ці стосунки не пов'язані з потенційним конфліктом інтересів у роботі. Дотримуючись цього принципу, журналіст проявляє повагу до особистої гідності співрозмовника і водночас виконує свою контрольну функцію коректно. Та більше, етичні норми вимагають утримуватися від необов'язкового акцентування на будь-яких особистих ознаках співрозмовника – етнічних, релігійних, гендерних тощо. Кодекс етики журналіста застерігає від проявів дискримінації: згадувати про такі характеристики можна лише у випадках, коли це є неодмінною складовою матеріалу [5]. В інтерв'ю з високопосадовцем треба зосередитися на його поглядах і рішеннях, а не на походженні чи інших приватних деталях, які не мають стосунку до теми [5].

Журналістська етика також передбачає уникання конфлікту інтересів та будь-яких проявів упередженості. У випадку інтерв'ю з високопосадовцем це означає, що журналіст не повинен мати особистої зацікавленості у результатах цієї розмови. Наприклад, якщо медійник перебуває у дружніх або родинних стосунках із посадовою особою, доцільно передоручити таке інтерв'ю іншому журналісту або щонайменше відкрито заявити про цей зв'язок, щоб аудиторія була поінформована. Будь-які матеріальні вигоди чи подарунки від посадовців є абсолютно неприпустимими – прийняття «презентів» ставить під сумнів об'єктивність журналіста і прямо суперечить нормам професійної етики [5]. Кодекс етики українського журналіста однозначно стверджує, що отримання журналістом будь-якої матеріальної винагороди чи привілеїв від зацікавлених осіб несумісне зі званням журналіста. Таким чином, під час інтерв'ю з високопосадовою особою репортер має бути особливо пильним щодо своєї незалежності: слід відмовитися від будь-яких пропозицій «не ставити те чи інше

питання» в обмін на ексклюзив або іншу ласку, не погоджуватися на неетичні умови (наприклад, передати список запитань наперед, якщо це не є усталеною практикою редакції) і не дозволяти сторонньому впливу диктувати зміст бесіди [5].

Окремо варто розглянути питання маніпулятивних технік під час інтерв'ю – як з боку журналіста, так і з боку самого високопосадовця. Етичні стандарти суворо забороняють журналісту застосовувати маніпуляції для досягнення своїх цілей. Неприпустимо вдаватися до навідних запитань, які містять у собі приховане твердження, з метою отримати бажану відповідь. Так само неетичним буде виривати слова чиновника з контексту або згодом у матеріалі наводити лише фрагменти відповіді, що спотворюють її суть. Пункт 8 Кодексу етики журналіста наголошує, що будь-яка редакційна обробка матеріалів (монтаж інтерв'ю, скорочення цитат тощо) не повинна фальсифікувати зміст і сенс сказаного [5]. Таким чином, журналіст відповідає за чесну передачу почутого: якщо інтерв'ю записувалося, при підготовці тексту слід зберегти основні меседжі співрозмовника без викривлень, а скорочення робити так, щоб не змінився контекст. З іншого боку, сам високопосадовець може намагатися маніпулювати журналістом та аудиторією: ухилятися від прямих відповідей, вдаватися до демагогії, переводити розмову на інші теми, апелювати до емоцій замість фактів. Посадовці нерідко застосовують так званий прийом «моста»: відповідають не прямо на поставлене запитання, а переводять розмову в русло, вигідне для себе. Наприклад, замість коментувати незручне питання, чиновник починає говорити про свої досягнення в іншій сфері. У таких випадках журналіст має м'яко, але твердо повернутися до початкового запиту, перепитавши його іншими словами або зауваживши: «Це цікаво, але все ж хотілося б почути відповідь саме щодо...». Інша можлива маніпуляція – пряма спроба тиску на журналіста (скажімо, посадовець може заявити: «Я припиню інтерв'ю, якщо ви будете ставити такі

питання»). У такій ситуації важливо зберігати спокій і професіоналізм: журналіст повинен пояснити, що його запитання відповідають суспільному інтересу, і продовжити інтерв'ю у коректному тоні [6]. Не варто дозволяти, щоб розмова повністю контролювалася речником влади; інакше інтерв'ю ризикує перетворитися на монолог посадовця без реального змістовного діалогу [8].

Професійна відповідальність журналіста в інтерв'ю з високопосадовою особою проявляється і в дотриманні домовленостей та чесності щодо співрозмовника. Якщо інтерв'ю було погоджено на певних умовах (наприклад, регламентований час або обговорення конкретного кола тем), журналіст має поважати ці рамки – звичайно, настільки, наскільки це не шкодить інтересам аудиторії. Етичним є попередити посадовця, що розмова записується на диктофон чи камеру, та не використовувати отриману інформацію поза межами домовленостей. У журналістській практиці існує поняття *off the record* – інформація, яку співрозмовник надає не для публікації. Якщо під час інтерв'ю високопосадовець чітко зазначив, що певна репліка є «не для преси», журналіст мусить вирішити, приймати такі умови чи ні. Приймавши – зобов'язаний дотриматися слова і не розголошувати цю деталь, навіть якщо вона дуже цікава аудиторії. Порушення обіцянки конфіденційності серйозно підриває репутацію журналіста як надійного професіонала [8]. Водночас журналісту слід уникати ситуацій, коли посадовець безпідставно оголошує значну частину розмови «не для протоколу». Якщо це стається, варто пояснити співрозмовнику, що суспільно важлива інформація повинна прозвучати відкрито, або ж шукати інші джерела, які зможуть підтвердити потрібні факти для оприлюднення. У підсумку, коректність та прозорість мають переважати: журналіст не повинен обманювати героя інтерв'ю, але і не має права приховувати від аудиторії істотні відомості через надмірну поступливість.

Типовими помилками журналістів під час інтерв'ю з посадовими особами є або надмірна м'якість, або, навпаки, зайва конфронтаційність у розмові. Перша помилка проявляється в уникненні гострих запитань і перетворенні інтерв'ю на формальність чи навіть піар-бесіду. Друга – у надто агресивному стилі спілкування, коли журналіст перебиває, тисне на співрозмовника чи демонструє особисте упередження. Обидва підходи є хибними, адже не дозволяють отримати об'єктивну інформацію та підривають довіру аудиторії. Серед інших поширених хиб можна назвати недостатню підготовленість (що призводить до поверхових питань), втрату контролю над ходом бесіди (коли журналіст дозволяє посадовцю ухилитися від теми і не повертає його до суті), а також нехтування перевіркою фактів, озвучених співрозмовником. Усі ці недоліки знижують цінність інтерв'ю та можуть мати серйозні наслідки – від дезінформації громадськості до втрати репутації самим журналістом. Етичні стандарти та ретельна професійна підготовка покликані убезпечити від подібних помилок: дотримання принципів правдивості, незалежності і поваги автоматично підвищує якість розмови [7]. Натомість порушення цих принципів, як наголошує О. Кузнецова, загрожує перетворити інтерв'ю на упереджений чи замовний матеріал, що суперечить суспільним інтересам [7].

Проведений аналіз етичних засад у журналістському інтерв'ю з високопосадовими особами дозволяє сформуванню чіткого уявлення про специфіку професійної відповідальності журналіста під час виконання такого типу комунікаційної діяльності. Особлива природа спілкування із представниками державної влади, муніципальних органів, бізнес-еліт чи керівного складу великих установ вимагає не тільки знань жанрової структури інтерв'ю, а й високого рівня етичної свідомості. У подібному форматі роботи журналіст виконує не лише інформативну, а й громадянську місію, бо його запитання та

підхід безпосередньо впливають на формування прозорості влади, підзвітності та рівня довіри суспільства до посадових осіб.

Етичні вимоги у цьому контексті не є лише набором професійних правил – вони виступають гарантією якості журналістського продукту і водночас — інструментом суспільного контролю. Інтерв'ю з посадовцем – це, передусім, розмова в інтересах громадськості, а не задля задоволення медійної цікавості чи піару того, хто надає коментар. Це означає, що журналіст не може дозволити собі працювати в режимі «сервільного» інтерв'ю, тобто такого, в якому всі запитання є зручними для респондента, або де відсутній елемент критичного осмислення його позиції. З іншого боку, надмірна конфронтаційність, грубість чи спроби принизити співрозмовника також є порушенням етичної норми, адже вони спотворюють суть комунікації і перетворюють інтерв'ю на акт агресії замість конструктивного діалогу.

Найвищою формою етики у такому журналістському продукті є поєднання незалежності мислення з умінням виявляти повагу до посадовця як до носія публічної відповідальності. Ця повага не повинна означати поблажливості чи самоцензури. Йдеться про рівне партнерство у межах чітко визначених професійних ролей: посадовець — джерело інформації, журналіст — представник суспільства, що ставить питання від його імені. Кожна сторона має свої функції, і жодна не повинна домінувати. Саме така збалансованість — основа етичної комунікації у журналістиці, яку детально описують Кодекс етики українського журналіста та супровідні методичні розробки.

Одним із центральних етичних принципів є об'єктивність. Це означає не лише неупередженість у формулюванні запитань, але й чесність у підготовці до інтерв'ю, відмова від упереджень, попередніх оцінок, особистої неприязні чи симпатій. Особливо це стосується інтерв'ю з політиками, де журналіст нерідко

може мати власну громадянську позицію. Проте на етапі інтерв'ю ця позиція не повинна затьмарювати місію — добути правдиву і важливу інформацію. Етичний журналіст не нав'язує своє бачення, але й не дозволяє посадовцю нав'язати йому свою риторику. Він — фасилітатор, який допомагає респонденту висловити позицію, водночас не дозволяючи уникати незручних тем.

Іншим важливим етичним стандартом є достовірність. Журналіст повинен забезпечити точність передачі інформації, дотримання смислу сказаного, уникати виривання фраз із контексту, монтування чи скорочення таким чином, щоб це змінювало суть відповідей. Саме тут проявляється глибоке розуміння того, що журналіст — не лише комунікатор, а й ретранслятор реальності. Якщо він спотворює слова посадовця або свідомо змінює акценти, він тим самим не просто порушує норми професії, а й вчиняє акт маніпуляції з громадською думкою. В етичному плані це прирівнюється до фальсифікації.

Водночас журналіст повинен бути пильним до маніпулятивної поведінки самого співрозмовника. Посадовці часто використовують досвід публічної риторики для відвернення уваги, подання бажаного за дійсне, ухилення від відповідей. Тому журналіст повинен поєднувати повагу до респондента з критичним мисленням, аналізом кожної відповіді, вмінням «розпаковувати» завуальовані формулювання, переформулювати питання так, щоби отримати конкретику. Це також складова етичної поведінки — працювати в інтересах аудиторії, яка очікує реальної, а не штучно створеної інформаційної картини.

Належне розуміння меж публічності й приватності також належить до етичних обов'язків журналіста. Хоча публічні особи підпадають під підвищений рівень уваги з боку ЗМІ, це не означає, що їх можна безкарно ставити в незручне становище без фактичного виправдання. Журналіст має чітко розрізняти ситуації, коли питання особистого характеру справді впливають на професійну діяльність

посадовця (наприклад, у випадках конфлікту інтересів) і коли це лише спроба задовольнити цікавість. Порушення цього балансу — один із найчастіших етичних прорахунків у журналістських інтерв'ю. Повага до приватності при збереженні пильності до публічної відповідальності — тонка грань, яка і є свідченням професіоналізму.

Окремо варто зазначити важливість добровільності участі посадовця в інтерв'ю. Примус, погрози, тиск, маніпуляція — неприпустимі. Якщо інтерв'ю погоджене, але потім респондент намагається контролювати хід розмови поза межами професійної взаємодії, журналіст має відстояти своє право ставити питання у спосіб, який відповідає редакційній політиці та суспільному інтересу. Водночас, не слід забувати про згоду на запис, чітке пояснення, в якому форматі розмова буде оприлюднена, і дотримання редакційної етики щодо погодження змісту (в обмеженому обсязі, без дозволу на переписування сказаного).

Таким чином, інтерв'ю з високопосадовими особами — це найвищий рівень журналістської практики, де етичні принципи не лише рекомендуються, а й визначають саму сутність професійної діяльності. Кодекс етики українського журналіста, рекомендації професійних об'єднань, а також сучасна практика провідних журналістів одноставно свідчать: етична поведінка в інтерв'ю — це умова якості, довіри та професійної гідності. Відсутність етики, навпаки, робить будь-яке інтерв'ю неефективним, нецікавим або навіть шкідливим для аудиторії.

Етика — це не обмеження, а рамки довіри, в яких журналіст отримує право бути посередником між владою і суспільством. Дотримання цих рамок — запорука як професійної репутації медійника, так і суспільної користі від його роботи.

3.2. Опис алгоритму проведення інтерв'ю з посадовою особою (на прикладі інтерв'ю з керівником інвестиційного фонду)

Ефективне проведення інтерв'ю з посадовою особою вимагає чіткої стратегії та дотримання визначеного алгоритму дій [8]. Журналіст повинен ретельно спланувати кожен етап – від підготовки до фінального оформлення матеріалу – аби розмова пройшла результативно, коректно та цікаво для аудиторії. Нижче розглянемо поетапно технологію проведення інтерв'ю з високопосадовцем, взявши для прикладу бесіду з керівником інвестиційного фонду. Цей приклад є показовим, адже керівник великого фонду фактично виступає посадовою особою у сфері бізнесу і фінансів: його діяльність має суспільний резонанс, а отже інтерв'ю з ним потребує такої ж ґрунтовної підготовки та відповідальності, як і розмова з державним чиновником.

Підготовка до інтерв'ю. Перший крок – визначення мети інтерв'ю та кола тем для обговорення. Журналіст має чітко усвідомити, яку інформацію прагне отримати від посадовця і що саме буде важливо для аудиторії. У випадку керівника інвестиційного фонду такими темами можуть стати: стан інвестиційного клімату і ринку, нові проекти фонду, фінансові результати та прогнози, а також проблеми і досягнення в його сфері відповідальності. Визначивши цілі, журналіст переходить до збору інформації про співрозмовника та тему. Необхідно максимально вивчити бекграунд: біографію керівника фонду, історію створення та діяльності самого фонду, попередні публічні виступи або інтерв'ю цього посадовця, останні профільні новини. Чим краще журналіст обізнаний, тим глибшими і релевантнішими будуть його запитання. Практичний досвід підтверджує: успішне інтерв'ю починається задовго до зустрічі – з аналітичної роботи журналіста над темою [2].

Одним із обов'язкових елементів підготовки є складання переліку питань. На цьому етапі доцільно сформулювати більше запитань, ніж планується поставити під час розмови, аби мати резерв на випадок, якщо співрозмовник відмовиться відповідати на деякі з них або час дозволить обговорити додаткові аспекти. Важливо, щоби питання були відкритими, нейтрально сформульованими і впорядкованими логічно – це спонукатиме співрозмовника давати розгорнуті відповіді та сприятиме діалоговому стилю бесіди. Наприклад, замість закритого запитання «Чи планує ваш фонд інвестувати в аграрний сектор?» краще спитати: «Які галузі економіки ваш фонд розглядає як пріоритетні для інвестицій найближчим часом і чому?». Відкрите запитання спонукає керівника фонду до розгорнутої відповіді, пояснення мотивації та планів, а не просто до відповіді «так» чи «ні». Окрім формулювання самих запитань, журналісту бажано спрогнозувати і можливі відповіді співрозмовника на них. Знаючи позицію посадовця з попередніх публічних виступів, репортер може припустити, які тези той ймовірно озвучить, та підготувати уточнювальні зустрічні запитання або додаткові факти. Наприклад, якщо очікується надто загальна відповідь, варто наперед продумати, як її перефразувати чи що перепитати, аби отримати конкретику. Така розумова «репетиція» допоможе уникнути розгубленості, якщо чиновник відповідь неочікувано або спробує піти від теми [8].

Паралельно варто продумати і організаційні аспекти: формат і тривалість інтерв'ю, місце зустрічі, технічні засоби. Якщо інтерв'ю призначене для друкованого видання чи онлайн-медіа, зазвичай достатньо диктофона для запису (або ж відеозв'язку, якщо розмова відбувається дистанційно). Для телебачення чи онлайн-відеопроекту потрібно заздалегідь узгодити присутність оператора, налаштування освітлення тощо. Журналіст має зв'язатися з прес-службою посадовця чи з ним особисто, щоб домовитися про зручний час і місце. На цьому

етапі варто проявити професійність і пунктуальність: підтвердити домовленість напередодні зустрічі, прибути вчасно або трохи заздалегідь. Блог «Агрокебети» зауважує, що запізнення на інтерв'ю недопустиме, адже воно створює негативне враження і може зіпсувати подальший діалог [14]. На етапі попередніх домовленостей прес-служба посадовця чи сам він можуть висунути певні умови щодо інтерв'ю. Нерідко чиновники просять заздалегідь отримати перелік запитань або обмежують тематику розмови. Журналісту слід обережно ставитися до таких вимог: погоджуватися лише в тій мірі, яка не завадить об'єктивності бесіди. Приміром, можна узгодити загальні напрями тем, але не конкретні формулювання питань. Заборона на висвітлення певних тем суперечить журналістським стандартам, оскільки обмежує доступ аудиторії до повної та об'єктивної інформації. О.Д. Кузнецова зазначає, що надмірна поступливість журналіста під зовнішнім тиском підриває принцип незалежності преси [7]. Якщо ж високопосадовець наполягає на умовах, які журналіст вважає неприйнятними, можливо, краще відмовитися від інтерв'ю або шукати альтернативні шляхи отримання інформації. У разі часткових компромісів варто прозоро повідомити про них у матеріалі (наприклад, зазначити, що певне питання залишилося без відповіді на прохання співрозмовника), аби не вводити аудиторію в оману [7]. В підготовці дрібниць не буває: варто перевірити працездатність диктофона, заряд відеокамери, мати при собі блокнот і ручку для нотаток. Така ретельність убезпечить від технічних збоїв і дозволить зосередитися безпосередньо на розмові [2].

Проведення інтерв'ю. На початку зустрічі з посадовою особою журналіст має встановити робочу атмосферу і налаштувати співрозмовника на відвертість. Досягти цього допомагає короткий етап «розігріву»: представлення, обмін люб'язностями, нагадування теми інтерв'ю. Коректно буде подякувати посадовцю за час, відзначити важливість теми розмови – це частина

професійного етикету журналіста, яка сприяє налагодженню контакту [7]. Окрім змістового наповнення, важливою складовою ефективного інтерв'ю є забезпечення психологічного комфорту співрозмовника. Журналіст повинен демонструвати доброзичливість і повагу, зокрема через невербальні засоби комунікації – зоровий контакт, кивки головою, нейтральну або позитивну міміку. У разі прояву співрозмовником напруження чи роздратування доцільним є збереження спокою з боку журналіста, пом'якшення тону розмови або тимчасове переключення на нейтральну тематику з метою зниження емоційної напруги.

Збереження конструктивної атмосфери сприяє відкритості респондента, однак при цьому журналіст не має відмовлятися від важливих запитань. Йдеться радше про дотримання коректної форми їх подачі, незалежно від перебігу діалогу. Доцільним є попереднє окреслення загальних тематичних блоків інтерв'ю, що дає змогу співрозмовнику зорієнтуватися в структурі розмови, однак без надмірної деталізації питань.

На початку інтерв'ю рекомендовано ставити загальні або нейтральні запитання, які не викликають напруги та сприяють встановленню довірчого контакту. Наприклад, при розмові з керівником організації доцільно спочатку запропонувати узагальнити результати роботи за останній рік або назвати найбільш значущі досягнення. Це сприяє формуванню позитивного початкового тону діалогу. У подальшому журналіст поступово переходить до більш конкретних або проблемних питань. Важливо дотримуватися логіки побудови інтерв'ю, водночас залишаючись гнучким у реагуванні на відповіді співрозмовника. Алгоритм проведення інтерв'ю не є жорстко фіксованим – він передбачає адаптацію в реальному часі залежно від змісту розмови. У разі появи нових тем або згадки про неочікувані факти, інтерв'юер має розвивати відповідні напрями шляхом уточнювальних запитань. Якщо ж респондент ухиляється від відповіді або надмірно розширює тему, журналіст тактовно повертає розмову в

межі запланованої структури, зберігаючи повагу до співрозмовника. Як зазначає М. Віято, інтерв'юер повинен поєднувати в собі уважність слухача та здатність раціонально керувати перебігом бесіди [2]. Важливо, щоб журналіст також контролював таймінг зустрічі. Якщо інтерв'ю має обмеження в часі (наприклад, 30 хвилин), репортер повинен розподілити питання так, аби встигнути охопити найголовніше. У разі, коли співрозмовник надто довго говорить на другорядну тему, журналісту варто ввічливо, але рішуче перейти до наступного запитання. Навпаки, якщо певний блок є вкрай важливим, журналіст може приділити йому більше часу навіть ціною скорочення менш значущих пунктів плану. Таким чином вдасться зосередитися на пріоритетах і не прогавити суттєве [2].

Під час інтерв'ю журналіст застосовує техніку активного слухання: підтримує зоровий контакт, киває, підбадьорює співрозмовника короткими фразами («розумію», «так», «продовжуйте»), демонструючи зацікавленість. Водночас він уважно відстежує зміст відповідей, щоби вчасно поставити уточнення або змінити черговість питань. Алгоритм успішного інтерв'ю передбачає чергування основних і додаткових запитань. Основні – це ті, що були заплановані заздалегідь і охоплюють ключові теми. Додаткові виникають спонтанно, коли потрібно уточнити якусь думку або деталь. Наприклад, якщо керівник фонду каже: «Ми плануємо суттєво розширити наш портфель у аграрному секторі наступного року», журналіст може додатково поцікавитися: «За рахунок яких ресурсів чи партнерів це буде здійснено?». Таким чином співрозмовник отримує шанс деталізувати свою заяву, а аудиторія – зрозуміти реальні механізми.

Під час інтерв'ю з керівником інвестиційного фонду можуть виникнути і складні моменти – наприклад, небажання відповідати на пряме запитання про причини певних невдач або про конфліктні ситуації. У випадках, коли респондент уникає відповіді на запитання, журналісту не слід одразу переходити

до нової теми, оминаючи суттєвий аспект. Доцільно змінити формулювання питання на м'якше або запропонувати додатковий контекст, що може сприяти отриманню бажаної інформації. Такий підхід відповідає принципу дотримання балансу між наполегливістю журналіста та етичністю комунікації.

Завершення інтерв'ю – не менш важливий етап алгоритму. Як правило, журналіст сигналізує про наближення завершення бесіди одним-двома фінальними запитаннями на підсумок чи перспективи. Для керівника інвестиційного фонду логічним завершальним запитанням може бути: «Які ваші стратегічні пріоритети на наступний рік?». Нерідко журналіст на завершення пропонує співрозмовнику додати від себе те, про що не було запитано: наприклад, питає: «Можливо, Ви хотіли б порушити ще якесь питання, яке ми не обговорили?». Таке відкрите фінальне запитання дає посадовцю шанс висловити важливу інформацію, яка не прозвучала в основній частині інтерв'ю, і одночасно демонструє відкритість журналіста до повноти інформації. Після відповідей на заключні питання слід подякувати співрозмовнику за час і змістовні відповіді. Етикет вимагає завершити інтерв'ю ввічливо: подяка при прощанні є обов'язковими елементами професійної ввічливості. У деяких випадках доречним є завершення інтерв'ю у форматі короткого бліц-опитування – серії стислих, неформальних або особистісних запитань, які дозволяють завершити розмову на легшій, емоційно позитивній ноті. Такий прийом сприяє розкриттю характеру респондента, зменшує напруження та залишає у співрозмовника приємне враження про розмову. Бліц-запитання не мають стосуватися основної теми інтерв'ю, однак мають бути релевантними до статусу чи особистості посадовця. Дослідники акцентують, що манера прощання і загальний тон фіналу інтерв'ю впливають на подальші стосунки: коректно попрощавшись, журналіст підвищує шанси на відкритість цього джерела в майбутньому [8].

Обробка матеріалів після інтерв'ю. Алгоритм роботи журналіста не завершується вимкненням диктофона. Після зустрічі настає стадія опрацювання зібраної інформації. Насамперед журналіст здійснює транскрипцію запису – розшифровує запитання і відповіді. Це кропіткий процес: година розмови може дати кільканадцять сторінок тексту. Під час розшифровки важливо зберегти контекст і тон висловлювань, не спотворити сенс. Якщо готується текстова версія інтерв'ю (для друкованого видання або інтернет-сайту), журналіст редагує відповіді – усуває слова-паразити, повтори, стилістично коригує фрази, не змінюючи змісту. В українській журналістській практиці поширеною є норма погодження цитат або тексту інтерв'ю з респондентом перед публікацією, особливо якщо розмова відбувалася усно [8]. Це робиться з етичних міркувань: щоб уникнути можливих фактичних помилок чи неточностей, яких міг припуститися журналіст при скороченні або через непочуте слово. Журналіст може надіслати керівнику фонду підготовлений текст інтерв'ю або ключові цитати для перевірки. Однак тут важливо дотриматися межі: не дозволити співрозмовнику «відредагувати» свої відповіді заднім числом, змінюючи їхній сенс чи додаючи те, чого не було сказано. Погодження інтерв'ю – це можливість виправити фактологічні помилки (наприклад, уточнити цифри, назви організацій), але не переписати відповіді. Остаточна відповідальність за опублікований текст лежить на журналісті і редакції, тому, отримавши правки від посадовця, журналіст оцінює їх на предмет обґрунтованості. Якщо правка справді технічна і покращує точність – її вносять; якщо ж змінює сутність – коректно пояснюють співрозмовнику, що не можуть цього зробити, посилаючись на необхідність зберегти автентичність інтерв'ю. Такий підхід узгоджується з етичним принципом чесності перед аудиторією [5].

Наступний крок – додатковий фактчекінг інформації, озвученої в інтерв'ю, перед публікацією. Хоча журналіст уже в процесі розмови уточнював деталі,

зайвим буде ще раз перевірити ключові дані. Наприклад, якщо керівник фонду послався на статистику (розмір інвестицій, відсоток прибутковості тощо), журналіст звіряє ці дані з офіційними звітами або відкритими джерелами. Це дозволить виявити можливі розбіжності або неточності. У разі виявлення суттєвих суперечностей слід звернутися до співрозмовника за коментарем чи роз'ясненням, перш ніж оприлюднювати матеріал. Таким чином, аудиторія отримає перевірену інформацію, а репутація журналіста як ретельного професіонала лише зміцниться.

Останній етап – написання вступу до інтерв'ю (якщо воно виходить у форматі статті) та загальне оформлення матеріалу. Журналіст може додати передмову, де коротко представить співрозмовника, пояснить контекст бесіди і виділить кілька найцікавіших тез для привернення уваги читача. У цьому вступі важливо об'єктивно окреслити тему без оціночних суджень – аби не порушити неупередженість матеріалу. Після публікації інтерв'ю бажано надіслати посадовцю посилання або примірник видання – це жест професійної ввічливості та підтримання робочих стосунків.

Таким чином, алгоритм проведення інтерв'ю з високопосадовою особою охоплює повний цикл дій: від глибокої попередньої підготовки, через гнучке та етично вивірене ведення бесіди, до ретельної післяінтерв'юної роботи з матеріалом. На кожному з цих етапів журналіст застосовує як професійні навички, так і етичні принципи. Приклад інтерв'ю з керівником інвестиційного фонду демонструє, що успішна реалізація такого алгоритму дозволяє отримати від посадовця цінну інформацію, донести її аудиторії зрозуміло й чесно та водночас зберегти довірчі відносини з джерелом [2]. Дотримання цього технологічного ланцюжка є запорукою того, що журналістське інтерв'ю виконає свою функцію – стане дієвим інструментом комунікації між владою (чи бізнес-

елітами) і суспільством, забезпечуючи прозорість, підзвітність та поінформованість [2].

Було проведено інтерв'ю з керівником інвестиційного фонду «Triatleta fund SICAV a.s.» з метою розкрити особисту історію його професійного становлення, мотивацію до вибору бізнесу та інвестицій як основної діяльності, а також труднощі, з якими він зіткнувся на своєму шляху. Завдання полягало в тому, щоб ретельно підготувати інтерв'ю та сформулювати запитання, які мали допомогти виявити ключові моменти життєвого та професійного шляху респондента. Особлива увага приділялася тому, щоб побудувати розмову не лише навколо фактів біографії, але й торкнутися особистих мотивів, внутрішніх переживань, змін світогляду та цілей. Запитання до інтерв'ю дивитись додаток Б.

Під час інтерв'ю вдалося з'ясувати, що вибір професійного шляху для респондента був осмисленим, хоча з роками його інтереси змінювалися. Спочатку він обрав для навчання технічну спеціальність у Чехії, а згодом вирішив змінити напрям і вступити на факультет міжнародних відносин і дипломатії. Такий вибір свідчить про гнучкість мислення і відкритість до нових можливостей. Після завершення навчання у сфері міжнародних відносин респондент зрозумів, що дипломатична кар'єра йому не близька, і вирішив працювати в банківському секторі, де почав займатися інвестиціями. Саме цей досвід став основою його майбутнього професійного розвитку.

Перші професійні спроби були непростими: респондент згадував, що його першою роботою було продаж мобільного зв'язку та інтернету шляхом обходу квартир. Цей досвід навчив його наполегливості, вмінню працювати з запереченнями та знаходити спільну мову навіть у складних умовах. Він підкреслив, що вміння будувати контакт із незнайомими людьми стало фундаментом для подальших успіхів у інвестиційній сфері.

Респондент розповів про момент, коли він усвідомив, що хоче будувати власний бізнес. У період роботи в банку він відкрив власне підприємство, яке на той момент було лише додатковою діяльністю. Проте поступово він усвідомив, що корпоративна культура великих компаній не відповідає його уявленням про ефективність і справедливість. Він бачив нераціональні процеси, завищені ціни на послуги без відповідної якості та відсутність реальної турботи про клієнта. Ці спостереження підштовхнули його до рішення створити власний інвестиційний фонд.

Розповідаючи про шлях відкриття власного фонду, респондент наголосив на складнощах, з якими йому довелося зіткнутися. Однією з найбільших проблем стала його хвороба, яка трапилася саме на етапі запуску фонду. Тривале перебування у лікарні та реабілітація співпали з періодом, коли необхідно було активно працювати над залученням клієнтів і запуском операційної діяльності. Він підкреслив, що цей період вимагав величезної внутрішньої сили і самодисципліни, оскільки довелося долати фізичні труднощі паралельно із вирішенням бізнесових завдань.

Окрему увагу було приділено питанню, чому саме інвестиції стали обраною сферою діяльності. Респондент зазначив, що на його думку найбільший ризик для людини – це бездіяльність і збереження коштів без роботи, що призводить до їх поступового знецінення під впливом інфляції. Інвестиції ж, на його переконання, дають можливість зберігати і примножувати капітал навіть у складні часи. Він розповів про важливість диверсифікації інвестиційного портфеля і наголосив на тому, що правильна стратегія дозволяє зменшити ризики і стабільно зростати навіть за несприятливої ринкової ситуації.

Під час інтерв'ю також обговорювалося питання, чи були моменти, коли виникало бажання все залишити. Респондент чесно зізнався, що найважчий

період настав у момент фізичного виснаження на самому старті проєкту. Ситуацію врятувала підтримка клієнтів та внутрішня впевненість у правильності обраного шляху. Він поділився, що саме перший клієнт, який повірив у фонд, став психологічною опорою для подальшого руху вперед.

На завершення інтерв'ю було проведено коротке бліц-опитування, у якому респондент розповів більше про свої цінності та особисті орієнтири. Він зазначив, що у разі, якби не бізнес, то, ймовірно, залишився б у банківській сфері або працював би за кордоном. Порада собі десять років тому полягала б у тому, щоб ще більше приділяти увагу фінансовій освіті. На запитання про важливість таланту чи дисципліни респондент відповів, що для досягнення справжнього успіху необхідні обидва чинники. Талант без дисципліни не дає результату, так само як і дисципліна без будь-яких здібностей може обмежувати потенціал. Він наголосив, що тільки поєднання природних задатків із щоденною системною працею дозволяє досягти високих результатів у бізнесі та інвестиційній діяльності.

Також респондент поділився, що його з дитинства надихала мрія бути успішним і створити щось значиме власними силами. Він наголосив, що незалежно від обставин, завжди ставив перед собою високі цілі і продовжує їх ставити досі. Цікавим моментом стала його відповідь на питання про людину, з якою він мріяв би поговорити особисто: він зазначив, що у сучасному світі має змогу спілкуватися з багатьма цікавими людьми і тому для нього важливішим є процес постійного навчання від різних співрозмовників, а не конкретна особа.

Проведене інтерв'ю дозволило повністю розкрити особисту історію респондента, показати його шлях від початкових сумнівів і пошуків до впевненого підприємця та інвестора. Вдалося простежити етапи розвитку особистості, зміну інтересів, формування професійних пріоритетів та подолання

серйозних життєвих викликів. Таким чином, мета практичної частини — розкрити, як людина прийшла у бізнес та інвестиції, що її надихає, через які труднощі вона пройшла і про що мріє — була повністю досягнута. Відеозапис практичного інтерв'ю доступний у додатку А до дипломної роботи за наданим посиланням.

Висновки до розділу 3:

1. Журналістське інтерв'ю з високопосадовою особою — це складний професійний акт, що поєднує технологію і етику, комунікацію і контроль, підготовку і гнучкість.
2. Етика є не зовнішнім обмеженням, а внутрішнім регулятором, що забезпечує довіру, об'єктивність і суспільну цінність інтерв'ю.
3. Алгоритм інтерв'ювання — це не жорстка схема, а інструмент, що допомагає журналісту працювати ефективно, зберігаючи структуру, контроль і змістовну глибину.
4. Без дотримання як етичних, так і технологічних принципів інтерв'ю з високопосадовцем ризикує перетворитися на декларативну або пропагандистську форму — що суперечить суті журналістики.
5. Професійний журналіст має бути одночасно комунікатором, аналітиком, фасилітатором і критиком — здатним задавати питання, слухати, уточнювати, реагувати і публікувати відповідально.

Крім теоретичного аналізу, у межах третього розділу було проведено практичне інтерв'ю з керівником інвестиційного фонду. Мета інтерв'ю полягала у тому, щоб розкрити особистий шлях респондента у бізнесі та інвестиціях, його натхнення, труднощі, через які він пройшов, та цілі на майбутнє. Інтерв'ю продемонструвало застосування алгоритму підготовки, проведення та обробки

журналістського інтерв'ю на практиці. Практична частина підтвердила, що успішне інтерв'ю вимагає комплексної підготовки, гнучкого ведення розмови, етичної чутливості та ретельної роботи з отриманим матеріалом. Відеозапис практичного інтерв'ю наведено у додатку А до дипломної роботи.

Таким чином, журналістське інтерв'ю з посадовцем — це не просто жанр, а особлива форма соціального діалогу, яка вимагає чітких професійних навичок, глибокої етичної позиції і вміння діяти за логікою алгоритму. Його успішна реалізація — це внесок у прозорість влади, підзвітність систем, підвищення довіри до медіа і зміцнення ролі журналістики як суспільно важливого інституту.

ВИСНОВКИ

У процесі написання та реалізації дипломної роботи на тему «Технологія журналістського інтерв'ю з високопосадовою особою» було досягнуто комплексного вивчення однієї з найбільш важливих форм сучасного професійного спілкування в сфері медіа. Основна увага була зосереджена на всебічному аналізі структури, жанрових особливостей, етапів підготовки та проведення інтерв'ю, а також на глибокому осмисленні етичних стандартів, яких повинен дотримуватися журналіст при роботі з респондентами, що займають високі посади у державних чи приватних структурах.

Першочерговим завданням було виявлення особливостей інтерв'ю як окремого жанру журналістики. Детальний розгляд сутності жанру дозволив з'ясувати, що інтерв'ю поєднує в собі риси комунікаційного діалогу, аналітичного дослідження та жанрової мобільності. У процесі аналізу було виявлено, що інтерв'ю вимагає від журналіста не лише володіння техніками спілкування, але й вміння мислити стратегічно, швидко адаптуватися до змінних умов та зберігати професійну об'єктивність. Особливу увагу приділено класифікації інтерв'ю: інформаційному, портретному, проблемному, інтерв'ю-свідченню, а також очним, заочним, структурованим, напівструктурованим та неструктурованим формам. Кожен тип інтерв'ю має свою мету та функцію, що відповідає запитам конкретної ситуації. Цей аспект роботи став основою для подальшого теоретичного обірунтування вибору методик у спілкуванні з високопосадовими особами.

Другий розділ дипломної роботи дозволив глибше зануритися в технологію організації та реалізації інтерв'ю. Підготовчий етап розглянуто не просто як збір інформації, а як стратегічну діяльність, що включає формування мети, вивчення особи респондента, створення тематичного плану, визначення

жанрового формату та предбачення можливих ризиків у комунікації. У розділі також приділено увагу технічним аспектам (підготовка обладнання, фіксація розмови, перевірка умов проведення зустрічі).

Окремо у дипломній роботі проаналізовано принципи проведення інтерв'ю. Показано, що ефективне інтерв'ю базується на рівновазі між гнучкістю та структурованістю, здатністю до активного слухання та інтуїтивного коригування ходу розмови. Журналіст має володіти емоційною чутливістю, уникати оціночних суджень, формулювати запитання чітко та нейтрально. Психологічна гнучкість, емпатія, самоконтроль, вміння вчасно зробити паузу або змінити тему — все це визнано важливими складниками професійної майстерності.

У третьому розділі було окреслено особливості інтерв'ю з високопосадовими особами, що має свою окрему специфіку в порівнянні з інтерв'ю з експертами, громадськими діячами або пересічними громадянами. Основна увага приділена етичним аспектам такої форми комунікації: збереження балансу між повагою до респондента та обов'язком домогтися правдивих відповідей, уникнення маніпуляцій, дотримання добровільності участі у розмові. Вивчено рівень публічності, який повинен враховувати журналіст, працюючи з чиновниками та управлінцями.

Особливо цінним у контексті дослідження став аналіз алгоритму дій журналіста при організації та реалізації інтерв'ю на прикладі керівника інвестиційного фонду. Це дозволило виявити ефективні прийоми структурування запитань, підтримання темпу, логіки та ритму розмови. Аналіз показав, що високопосадові особи часто користуються усталеними схемами комунікації, що вимагає від журналіста готовності до роботи з шаблонними відповідями, застосування уточнень, непрямих питань, альтернативних формулювань.

У ході дослідження було підтверджено гіпотезу про те, що інтерв'ю з високопосадовими особами є складним багаторівневим процесом, який вимагає від журналіста не лише знань з теорії жанрів, а й високого рівня комунікативної культури, етичної компетентності та стратегічного мислення. Виявлено, що успішність інтерв'ю у великій мірі залежить від глибини підготовки, гнучкості у проведенні та здатності журналіста до аналітичного аналізу респондента.

Важливим елементом роботи стала практична частина, у межах якої було проведено інтерв'ю з керівником інвестиційного фонду. Практичне інтерв'ю мало на меті перевірити застосування теоретичних підходів до підготовки, проведення та обробки інтерв'ю з високопосадовою особою в умовах реальної комунікації. Під час роботи вдалося реалізувати всі етапи алгоритму: від формулювання цілей бесіди, побудови структури запитань і забезпечення належного інформаційного контексту — до етичної поведінки під час інтерв'ю та професійної обробки отриманого матеріалу. Результати інтерв'ю показали, що глибока підготовка, правильне формулювання запитань, гнучкість у веденні діалогу та дотримання етичних норм дозволяють отримати змістовну і суспільно значущу інформацію навіть у складних умовах. Практична реалізація підтвердила актуальність обраної теми дипломної роботи та довела важливість комплексного підходу до інтерв'ювання високопосадових осіб. Відеозапис проведеного інтерв'ю наведено у додатку А до дипломної роботи.

Таким чином, дипломна робота виконала поставлену мету та реалізувала всі дослідницькі завдання. Вона сприяє глибшому розумінню сутності інтерв'ю як жанру, розкриває механізми його ефективної реалізації та наголошує на соціальній відповідальності журналіста. Результати дослідження можуть бути використані у навчальному процесі, а також у практичній роботі молодих журналістів, що готуються до спілкування з представниками влади та бізнесу. Завдяки поєднанню теоретичного підходу з практичним аналізом дипломна

робота набуває комплексного характеру та становить вагомий внесок у вивчення сучасних технологій журналістики.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Величко Т. Практикум "Усна історія" – чому вона важлива і як проводити інтерв'ю [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://holocaust.kyiv.ua/Files/UchRab/T_velichko.pdf
2. Віято М. Щоденна робота журналіста. – К. : 1999. – 320 с.
3. Глазова О. ІНТЕРВ'Ю: жанр журналістики і вид навчальної роботи / О. Глазова. – Київ : Київський університет імені Бориса Грінченка, 2013. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/9057/1/O_Glazova_MD_9_IPPO.pdf
4. Калита О. П. Жанрові особливості інтерв'ю на сторінках українських онлайн-видань [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.philol.vernadskyjournals.in.ua/journals/2023/1_2023/part2/_48.pdf
5. Кодекс етики українського журналіста [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uju.rv.ua/codex.html>
6. Кодекс професійної етики українського журналіста [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://centra.net.ua/old/codensju.htm>
7. Кузнецова О. Професійна етика журналістів : навчальний посібник. – Львів : ПАІС, 2007. – 320 с.
8. Практикум із журналістської етики : навчальний посібник / за ред. проф. В. Ф. Іванова. – 2-ге вид., стереотип. – К. : Видавець О. Зень, 2012. – 236 с.
9. Прийоми інтерв'ювання [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://school-cj.org/courses/journalism/lesson-4>

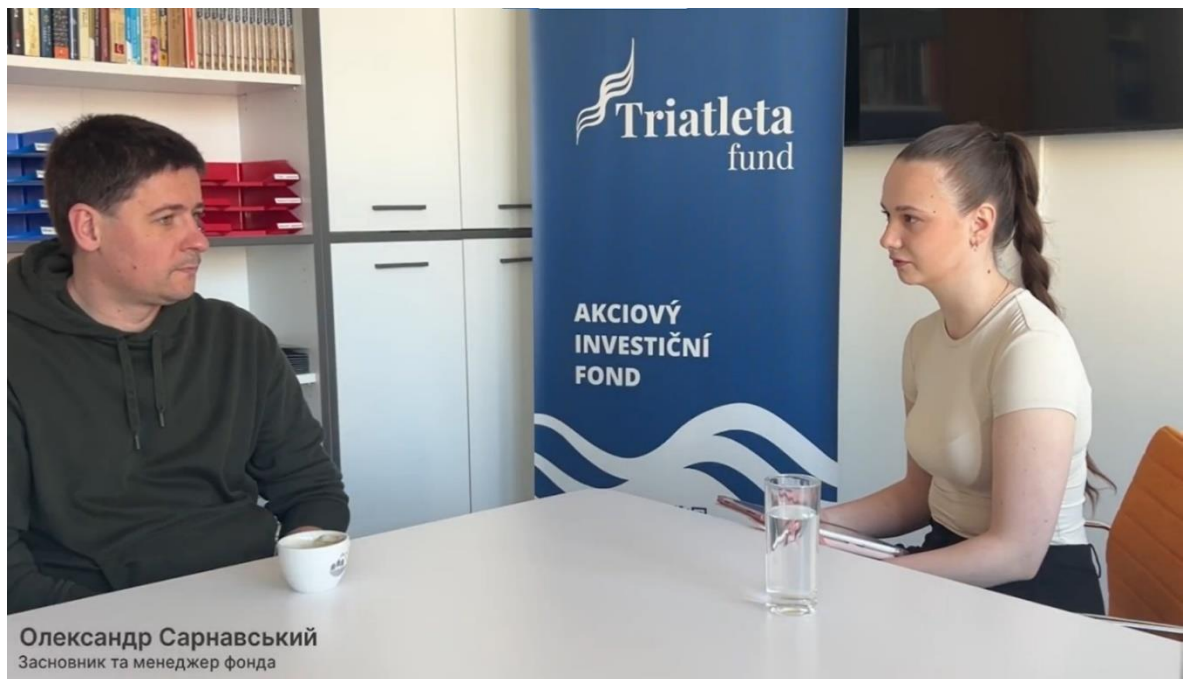
10. Принципи журналістської етики та контроль за їх дотриманням [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://detector.media/community/article/2110/2002-03-15-pryntsy-py-zhurnalistskoi-etyky-ta-kontrol-za-ikh-dotrymannyam/>
11. Принципи проведення якісного глибинного інтерв'ю [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://medium.com/@anna_lichchynska/
12. Проведення інтерв'ю з людьми, які пережили травму (етичні аспекти) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://nsju.org/navchannya/provedennya-intervyu-z-lyudmy-yaki-perezhyly-travmu-etychni-aspekty/>
13. Сучасне інтерв'ю для ЗМІ та соціальних мереж [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.aup.com.ua/ml/Training_Interview.pdf
14. Успішне інтерв'ю — перший крок до роботи мрії: як підготуватися [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://blog.agrokebety.com/AgrokebetyPRO_W3
15. Шейко С. І. Основи журналістики : навчальний посібник. — К. : Центр учбової літератури, 2012. — 312 с.
16. Юрченко Т. О. Складові підготовки до інтерв'ю [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/22234/1/41.pdf>
17. Conducting the Personality Interview in Journalism: A Discursive Analysis [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.ebsujmc.com/uploads/634375_1592507578.pdf

18. Four Principles – Columbia University [Электронный ресурс]. – Режим доступа:
<https://www.columbia.edu/itc/journalism/isaacs/edit/MencherIntv1.html>
19. Journalism Studies. An Exploration of the Complexity of Journalistic Interviewing Competencies, 23 Jun 2017 [Электронный ресурс]. – Режим доступа:
https://www.researchgate.net/publication/317826689_Exploration_of_the_Complexity_of_Journalistic_Interviewing_Competencies
20. Reporting and Interviewing [Электронный ресурс]. – Режим доступа:
https://www.researchgate.net/publication/332750044_Reporting_and_Interviewing

ДОДАТКИ

Додаток А - Відеозапис практичного інтерв'ю з керівником інвестиційного фонду (посилання)

[https://drive.google.com/file/d/1G7ERmhEXiuUUGZyT99TSRPEo2JzDBEoL/view?usp=drive link](https://drive.google.com/file/d/1G7ERmhEXiuUUGZyT99TSRPEo2JzDBEoL/view?usp=drive_link)

Додаток Б - Перелік запитань, підготовлених для проведення інтерв'ю

1. Чи пам'ятаєте Ви свою першу роботу? Яким був цей досвід?
2. Коли Ви вперше усвідомили, що хочете займатися бізнесом?
3. Як Ви навчилися довіряти собі у складних рішеннях? Адже інвестиції — це досить ризикована сфера.
4. Чи був момент, коли здавалося, що все йде не так? Що допомогло Вам не здатися?

Бліц:

5. Якщо не бізнес — то що?
6. Що б Ви порадили собі 10 років тому?
7. Хто є людиною, яка Вас надихає?
8. На Вашу думку, що важливіше — талант чи дисципліна?
9. Яка дитяча мрія досі залишається з Вами?
- 10.3 ким Ви мрієте поговорити особисто?

АНОТАЦІЯ

Кваліфікаційна робота на тему «Технологія журналістського інтерв'ю з високопосадовою особою» присвячена дослідженню інтерв'ю як одного з провідних жанрів журналістики, що поєднує в собі інформаційний, аналітичний та комунікативний аспекти. Особлива увага приділена специфіці спілкування журналіста з високопосадовими особами, які мають значний вплив на суспільно-політичні процеси та функціонування державних інституцій. У роботі розглянуто інтерв'ю як структурований процес, що включає етапи підготовки, безпосереднього проведення та постінтерв'ювання.

Об'єктом дослідження є процес журналістського інтерв'ю як форма професійної публічної комунікації. Предметом – сукупність методів, прийомів і технологій, які використовуються у підготовці та реалізації інтерв'ю з посадовими особами. Метою роботи є аналіз теоретичних підходів до організації журналістського інтерв'ю, визначення ключових принципів та алгоритмів його проведення, з урахуванням етичних норм та практичного досвіду.

У роботі здійснено типологізацію жанру інтерв'ю за метою, формою проведення та рівнем структурованості. Виділено чотири основні види інтерв'ю – інформаційне, портретне, проблемне та інтерв'ю-свідчення – і охарактеризовано їх специфіку у контексті журналістської практики. На основі вивчення актуальних джерел вітчизняних та зарубіжних дослідників, зокрема Калити О. П., Тетяни Величко та Юрченко Т.О., визначено жанрові ознаки, комунікативні стратегії та особливості мови інтерв'ю.

Особливе місце у кваліфікаційній роботі посідає аналіз алгоритму проведення інтерв'ю з високопосадовою особою – на прикладі керівника інвестиційного фонду. Представлено емпіричний кейс, що демонструє практичну реалізацію досліджених технологій, з урахуванням етапів підготовки (збір

інформації, формулювання запитань, встановлення контакту), особливостей діалогу в умовах публічного статусу респондента, а також принципів етичної взаємодії.

У результаті дослідження сформульовано комплекс практичних рекомендацій для журналістів, які готуються до інтерв'ю з представниками влади. Робота може бути використана у процесі навчання майбутніх журналістів, як базова методологічна платформа для вдосконалення навичок професійної комунікації.

Ключові слова: журналістика, інтерв'ю, високопосадова особа, комунікація, професійна етика, медійні технології.

ABSTRACT

The qualification thesis entitled "Technology of Journalistic Interview with a High-Ranking Official" focuses on the interview as one of the leading genres of journalism, combining informational, analytical, and communicative components. Special emphasis is placed on the specifics of communication between journalists and high-ranking officials, who play a significant role in social and political processes and the functioning of public institutions. The paper considers the interview as a structured process consisting of preparation, direct interviewing, and post-interview processing.

The object of the research is the journalistic interview process as a form of professional public communication. The subject is the combination of methods, techniques, and technologies used in preparing and conducting interviews with public officials. The aim of the study is to analyze theoretical approaches to organizing journalistic interviews, to define key principles and algorithms for conducting them, taking into account ethical standards and practical experience.

The thesis includes a typology of interview formats based on purpose, form, and level of structure. Four major types of interviews—informational, portrait, problem-oriented, and testimony-based—are described in detail in the context of journalistic practice. Drawing on the works of national and international scholars such as O. P. Kalyta, Tetyana Velychko, and T. O. Yurchenko, the study outlines genre characteristics, communicative strategies, and linguistic features of interviews.

A central part of the thesis is the analysis of the algorithm for conducting an interview with a high-ranking official, illustrated by a case study with the head of an investment fund. The case presents a practical implementation of studied technologies, covering the preparation stage (information gathering, question formulation, establishing contact), dialogic specifics in the context of the respondent's public role, and principles of ethical interaction.

As a result, the study offers a set of practical recommendations for journalists preparing interviews with government representatives. The findings can be applied in journalism education as a methodological framework for developing professional communication skills.

Keywords: journalism, interview, high-ranking official, communication, professional ethics, media techniques.